

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

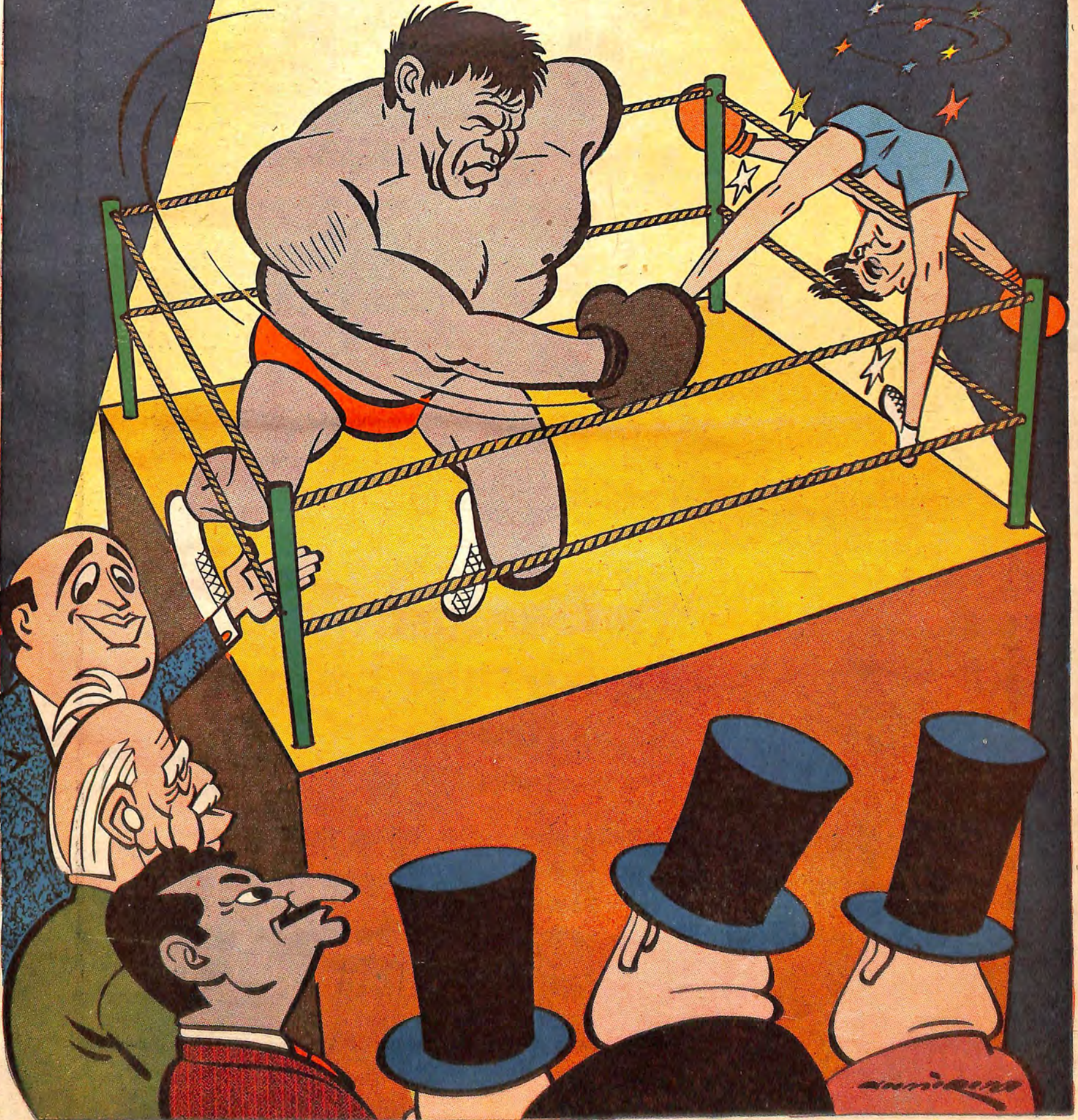
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Aklınla

Demirel — Nasıl, Paşam?... Tam
mebus olacak adam değil mi?!

**En mesut
aile**

**Bankamızda
hesabı olan
ailedir**

TÜRKİYE İŞ BANKASI

paranızın... istikbalinizin emniyetidir

AKBABA

Yıl: 45 Cilt: 13 Sayı: 33 * Kurucusu: Yusuf Ziya ORTAÇ * 9 Ağustos 1967

Çik.. çık.. cik.. cük.. cuk..

MİNİCİK, küçücük, ufacak, bahçecik, kuzucuk, insancık, gölcük, tepcek, annecik, babacık, kitapçık, derecik, çiçekçik, bulutçuk...

Kelimenin sonuna eklediğimiz üç harf nasıl bir sihirli değişim yaratıyor. Beygir bildiğiniz hayvandır. Ama bir beygire:

— Beygircik! dediğiniz zaman şefkatin ve yakınlığın yumağıyla sararsınız hayvanı. Ağaç, ağaççık.. Kedi, kedicik.. Ayşe, Ayşecik.. Hep böyle sevgiyi dile getiren deyişlerdir.

Ama bazan da bir küçümseme edâsı da taşırılır cik'ler ve cuk'lar... Söz gelişi pek önemsenmeyen bir küçük devletin başındaki krala:

— Kralcık! diye dudak bükülür.

Güçlü ve muktedir olması gerekenlerin kuyruklarına eklenecek üç harf onları zavallılaştırır:

— Bakançık! dersiniz bir bakan'a, âdeta hakaret etmiş olursunuz.

Yazarcık, şaircık, ressamcık kelimeleri zamanların ötesine çengel atınası gereken sanatçıyı Tanrısal büyüklüğünden sıyrıp bir zavallı kişiymiş gibi nitelemektedir. Herkesi pek korkutan müdür beyefendiyi:

— Müdürcük! diye andığınız zaman koca göbeği erir, iki kat gerdanı kaybolur, ceberut surâtı komikleşir ve «mütekebbir» müdür orta oyununda önemli bir role çıkmış gibi görünür.

Türkçemizde sanki kelimeler üstüne yağmış Tanrının rahmetidir cik'ler ve cuk'lar. Bu rahmetle dilimizin bereketi artar:

— Ufacak, tefecik, içi dolu tursucuk! diye bilmecele bile düzülür.

Hangi ismin ardına oturtsanız cik'leri ve cuk'ları, uyuşur: Sa-atçık, masacık, iskemlecik, dos-yacık, evcık, lâmbacık, köprücük, meydancık, memurcuk, esnafçık, kasapçık, kâğıtçık, kalemcik...

Özel isimleri de aynı cömertlik ve kolaylıkla kullanabilirsiniz: Ahmetçik, Alicik, Neclâcık, Nerimancık...

Ama özel adların içinde biri vardır ki aldığı «cik» ekiyle tarihimize ve edebiyatımıza kadar geçmiştir: Mehmetçik!

Düşündünüz mü bu üç harfin bir millet hayatındaki önemini? Düşündünüz mü hiç Mehmet ile Mehmetçik arasındaki büyük değişimi?

Mehmet barıştır, Mehmetçik savaştır.

Mehmet'e önem vermeyiz, Mehmetçiğe şiirler düzeriz.

Mehmet'i hastahane kapılarında bekletir, devlet dairelerinde horlar, şehirlerin kibar semtlerinde yadırgarız. İyice bir lokantaya giremez Mehmet, gazinoları ancak sokaktan seyreder, tarlasında sarı öküzün ardında iki kat, üstü başı sefil perişan, milî gelirden nasibi yılda dokuzyüz lira, habire yaz güneşi altında tarlasında terler Mehmet...

Barış zamanında ihtiyacımız yoktur Mehmet'e... Köyde kıtlıktan kuraklıktan canına tak de-yip de şehirlere göçse:

— Köyünde niçin oturmaz? diye canımız sıkılır.

Ama savaş zamanında bir «cik» ekleriz Mehmet'in adının ardına:

— Yaşa Mehmetçik! diye bağırırız.

— Aslan Mehmetçik! diye alkış tutarız.

Şiirlerimizde, romanlarımızda, destanlarımızda Mehmetçik'i yere göğe koyamayız. Bağrımıza basıp alnına bir zafer çelengi oturturuz:

— Sen olmasan Mehmetçik, biz olmayız!... diye minnettarlığımızı duyururuz.

— Felâketzedelere helikopterle yardım yapılıyor. —

DEVLET KUŞU!..

Ama ne zaman ki Mehmetçik Mehmet olur; yolda görsek başımızı öte yana döndürürüz. O, kendi sâfiyeti içinde büyük şehrin kaldırımlarını çekingen dolaşırken:

— Ulan önüne bak!... İki İstanbul yok! diye alay ederiz.

Türkçenin zenginliğine ve Türkçenin inceliklerine diyecek yoktur, biliriz. Ama şu «cik» ekindeki sihir gücü nereden geliyor sevgili okurlar? Nasıl oluyor da Mehmet ile Mehmetçik bir «cik» ekiyle bu kadar ayrılabilir?

Acaba keramet «cik» ekinde mi? Yoksa:

— Ne sihirdir, ne keramet, el çabukluğu marifet!... diyenler mi Mehmetçik ile Mehmet arasında bu kadar büyük bir fark yaratmak başarısını göstermişler?

Hayır! Mehmet ile Mehmetçiği birleştirmek zorundayız artık... Bu kadar büyük bir ayrıcalık ne Tanrının kitaplarında vardır, ne de kul kitaplarında.

AKBABA

✱

İnsan atar ama...

«Bölükbaşı, Almanya'ya gitmek için arsa sattı.»

«Almanya yolculuğuna çıkan Bölükbaşı, gümrükçülere nutuk attı.»

«Bulgaristan'daki Türkler tarafından yolu kesilen Bölükbaşı, 15 yerde nutuk attı.»

«Arabasının frenleri bozulan Bölükbaşı, Yugoslavya'da takla attı.»

«Neşeli görünen Bölükbaşı, geçmiş olsun diyenlere, uzun uzun hiçbir şeyi olmadığını anlattı.»

Doğum

«Tatile giren T.B.M.M. 790 saat çalıştı, 15- birleşim yaptı.»

Sonrası bildiğiniz gibi... Ana muhalefet partisi C.H.P.'nin yaptığı tehlikeli bir doğumdan sonra, G.P. adı verilen nevzadı da, muhalif evlâtlarının arasına kattı!

Atom harbi çıkmadan

Vedat
Saygel

ARKADAŞLARINA kopya fırsatı vermeyen çalışkan bir öğrenci gibi, kolu ile, vücudu ile gizlediği kâğıttaki bir takım rakamları böldü topladı, çıkarttı çarptı, sonuçtan memnun kalmayınca aynı hesabı tekrar tekrar yaptı, bir değişiklik olmadı. Çevresindekilerden gizliyerek cebinden çıkardığı gıcır gıcır kâğıt liralara, masanın altında bir kere daha saydı, muhasebecinin kendisine ödediği kadardı işte: 540 lira!

— «Bunun beşyüz iki buçuk lirası ile bütün borçları ödedik mi, geriye kalır...»

Okullar kapanmadan bir süre önce oğlunun, ailece çözmeye çalıştıkları ev ödevlerinden birini hatırladı. Çocuklara aile bütçesi hazırlamayı öğreten ilkokul dergilerinden biri: «Maaşını alan babam, elindeki paranın 200 lirasını ev kirasına ayırdı, 80 lirasıyla hepimize birer çift ayakkabı aldı, 45 lirasını bir teneke yağa kapattı, 37,5 lirasını da, yedek para olarak bir kenara sakladı. Buna, 177,5 liralık aylık masrafımızı da katarak, babamın maaşının kaç lira olduğunu bulunuz.» diye soruyordu.

Problemi çözmek için az ter dökmemişlerdi. Oysa ne kadar basit bir hesapmış. Dergi yöneticileri, örnek olarak kendisini almışlardı sanki! Ödevdeki hayali baba ile, kendi arasında pek fark yoktu. O da 540 lira alıyordu, bu da!... O, aldığı paranın beşyüz iki buçuk lirasıyla gül gibi geçiniyordu; bu, beşyüziki buçuk liranın tamamı ile borç ödüyordu! O, her ay 37,5 lira tasarruf ediyordu; bu her yeni aya 37,5 lira ile giriyordu!

Kalemi kâğıdı bırakıp, düşünmeye başladı. Elinde kalan para, evin iki günlük masrafına bile yetmezdi. Sonra yine her zaman olduğu gibi borç defterleri açılacak, beşyüz iki buçuk liralık bir bütçe açığı ile ay sonunu bulacaktı!

Bir sigara yaktı. Bu 37,5 lirayı hiç harcamamak daha hesaplıydı galiba...

— «Harcamam anasını satayım» diye geçirdi içinden. «İki günde, bir

misli kâr getirecek özel bir işe yatırırlım!»

«Nüfusumuzun yirmi altı milyonu, özel teşebbüse dahildir!» diyen Başbakanın sözleri yankılandı kulaklarında. Kendi de bu yirmi altı milyondandı. Kendinin de 37,5 liralık bir sermayesi vardı!

37,5 liralık yatırım alanları düşündü, bulamadı. Hesap yaptığı kâğıdın altındaki gazetede bir bankanın ilanı gözüne ilişti: «Vadeli her yüz, vadesiz her yüzelli liraya bir kur'a numarası... Yılın ilk zengin çekilişinde bir talihliye Göztepe'de dayalı döşeli bir apartman dairedi...»

Bir solukta başından sonuna kadar okudu ilanı. Bütün sermayesi 37,5 liradan ibaret olan özel teşebbüs sahipleri için en iyi yatırım, bu sermayeyi bankaya yatırmaktı galiba. Dişini sıkıp da peşpeşe üç ay para yatırdı mıydı, dördüncü ay çekilişlere de katılabilirdi.

Kararı karardı! Bir banker rahatlığıyla masasını düzeltti, çekmecelelerini kilitledi, sonra göğsünü şişire şişire:

— Sizden bir istirhamım var efendim, diye patronun odasına girdi.

Patron şaşırdı:

— Bak kardeşim, dedi. Mesai sırasında istirham olmaz! Önce günlük işlerimizi bitiririz, sonra istirhamınızı dinleriz!

Bu gibi istihamların ardından neler geleceğini çok iyi bilirdi patron. Ya izin, ya avans, ya da zam isteyecekti garanti!

Ezile büzüle:

— Düşündüğünüz gibi değil, diye mırıldandı adam. Bankaya gidip dönecek kadar bir izin rica edecek-tim sadece...

Biraz rahatlar gibi oldu patron. Yanında çalışanların özel yaşayışlarına karışmış olmamak için hallerini hatırlarını, kazançlarıyla geçinip geçinemediklerini pek sormazdı ama, bir işçinin bankayla kurduğu ilişkiye de kayıtsız kalamazdı!

Aydınlık bir yüzle sordu:

— Hayrola, piyango mu çıktı yoksa?

— Malûm-u âlileriniz, dünyanın

bin türlü hâli var, diye başladı adam. Hastalık sağlık bizler için... Masraflarımdan kısarak biraz para biriktirdim de, başına bir kaza gelmeden bankaya yatırayım diyorum.

Patron, bu habere gerçekten sevindi. Artık hem avans isteyenlerden biri azalacaktı, hem de zam isteyenlerden kurtulacaktı.

— «Kazancınızla nasıl geçinemiyorsunuz anlamıyorum» diyecekti sıkıştırsa. «Bakin şu arkadaşınıza... Yiyip içtikten, üst baş derdini hallettikten sonra, bankaya para bile yatırıyor! Siz de onun gibi yapsanız...»

— Aşkolsun, dedi, insan böyle böyle yükselir. Haydi kardeşim git, bir an önce işini görüver bakalım.

Patronun yanından bir kuş gibi çıktı adam. Çıktı ya, asıl üzüntü de ondan sonra başladı. İtin, kopuğun, söyuncunun kol gezdiği bir yerde, başına kaza gelmeden, parayı bankaya kadar nasıl götürecekti? 37,5 liralık servetini iç cebine koydu, olmadı. Yan cebine koydu, güven duymadı. Ceketinin mendil cebine koydu, sığmadı. Parayı güzelce paket yapıp, sıkıştırdı koltuğunun altına! Ama yine de içi rahat değildi. Güçlü kuvvetli biri, iki tokatta elinden alabilirdi!

— Memet efendi, dedi odacıya. Benimle bankaya kadar gelir misin? Üstümde büyük bir para var da!...

Otuzyedi buçuk lira hesaplı banka cüzdanı elinde, şarkılar mırıldanarak geldi eve.

— Şimdi beni rahat bırakın, dedi karısına. Önemli bir meselenin üstündeyim.

Bu akşam, bir başka akşamdı onun için. Demek, isteyince insan para artırabiliyordu. Hoş artıracak bir kazancı yoktu ama, yıldıan yıla maaşına yapılan yüzde iki zamları biriktirse, yine dünyanın parası tutardı!

Yine çekti kâğıtla kalemi önüne...

— 540 ama, yuvarlak hesap 600 desek, altıyüz liranın yüzde ikisi, oniki lira eder. On senede yüzüymü, yüz senede bin ikiyüz lira!... Breh breh... Paraya bak sen! Patron bile bu işler böyle olur dememiş miydi? Belki o

da 37,5 lirayla başlamıştı servet yapma işine!

Evet evet, insan yokluk içinde kıvrınacağına, zengin olmalıydı.

— Bin senede, oniki bin... Onbin senede, yüzüymü bin!...

Duraladı. Bu hesapta garanti bir yanlışlık vardı. Patronu ya onbin seneden çok yaşamıştı, ya da parasının yarısından çoğu onbin seneden fazla yaşayan dedesinden kalmıştı!

— Amaan sen de, diye geçirdi içinden. Başkasından bana ne? Önemli olan dişimi sıkıp benim yaşamam!

Evet, beşyüzüncü yaşından sonra, şöyle güzel bir iş yeri kurardı kendine. Artık makine fabrikası mı olur, otomobil fabrikası mı, öyle bir şeye yatırırdı parasını! En pahalısından bir arabayla bir apartman...

— Müsrüflüğün sırası değil, diye düşündü. Nasıl olsa banka vermiyecek mi apartmanı?

Hele dört ay sonra çekilişlere bir katılsın, apartman değilse bile bir dairecik de düşmez miydi kendi payına? Alt tarafı üç odalı bir kat be! Üç odalı bir katı da esirgemezler ya adamdan?

Elindeki kâğıdın arkasına dairenin planını çizdi. Eh, kötü de sayılmazdı hani... Bund

MUHTAR, KAYMAKAM, VALİ MUAVİNİ VE VATANDAŞ

Bunu hikâye şekline sokup anlatacağım hem Başbakanıma, hem okurlarıma. Nasreddin Hoca merhum, neden onca hikâyeye, fıkraya, şakaya sapmış biliyor musunuz? Zor zamanlarda yaşamış da ondan: Timur'un baskısı, hayatın baskısı... Eh, kolay diiii!...

Hikâyem:
Mahallenin adı kütür kütür «Kültür Mahallesi»... Türkiye'nin başkentinde. Boru değil, Kültür Mahallesi...

Muhtar sandıktan çıkmıyordu, (C. H. P.'nin sandığından, karışıklık olmasın!) Kültür Mahallesi'nde. Bakkal dükkânında, yağ balın arasında muhtarlık ediyordu. Sandıktan çıkma olduğu için de borusunu öttürüyordu tabii, «Bana kaymakam karışamaz... Ben, kaymakamın emrini dinlemem» diye... Eee, o kadarını der insan!... Demez mi?...

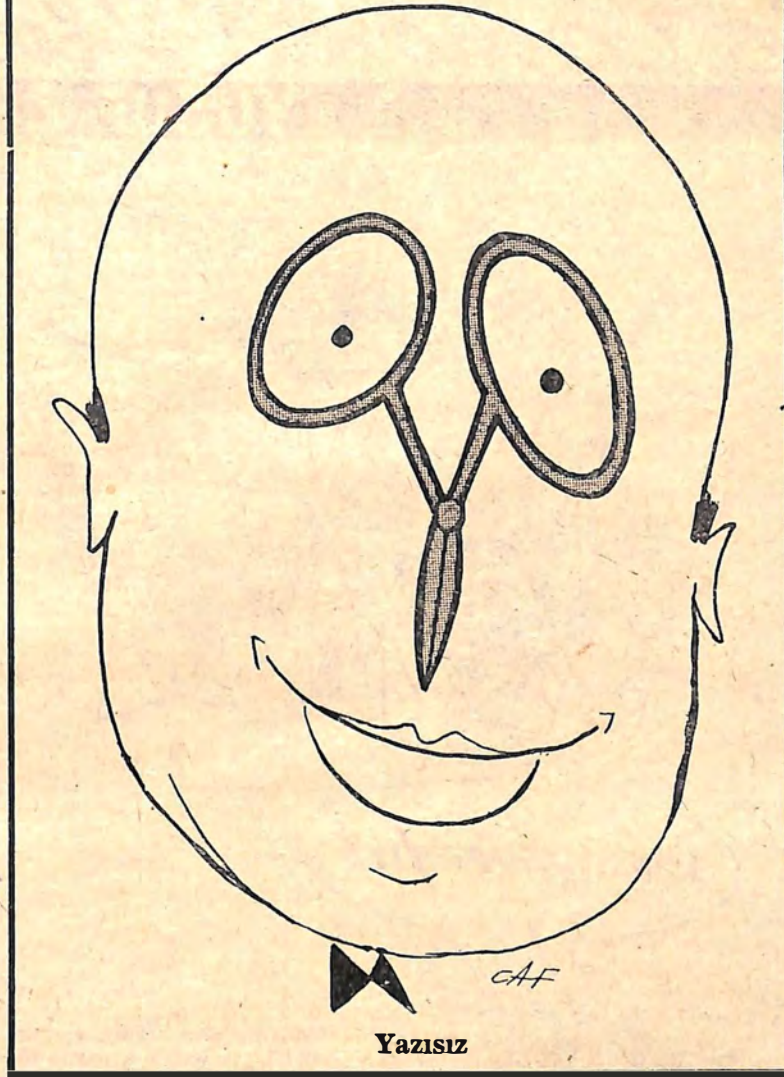
Karşısında el bağlayan vatandaş hanımcağız da sigortadan maaş alacaktı çocukları için. Yalnızdı. Hiç olmazsa yaz günü tasasız çalışmak için, çocuklarını İstanbul'lara göndermişti bir hayırsever akrabanın ocağına!... Kirası vardı. Tasası vardı. Yükü vardı! Hayatta kimin yok ki Akbaba'm?...

Senelerden beri de bu maaşı almak için, oturduğu yerlerin muhtarlarından «çocuklar hayattadır» diye bir buruk rapor alıyordu, rapor!... Herkes ona bu raporu direnmesiz veriyordu... Ama bu C.H.P.'li muhtar, sandıktan fena halde çıkmıyordu... Senin çıkman sandıktan onunkinin yanında hiç kahr Başbakanım, hiç!... C.H.P.'nin bozgunlaşma devresine isabet etmişti. Biliyordunuz, muzaffer ordular bir yerin istilasında ilk önce son derece koruyucu olurlar, sonram ricat halindeyken, son derece can yakar olurlar... Zayıfların otorite anlayışdır bu!...

Kültür Mahallesi'nin muhtarının psikolojisi de her halde «o devrenin» psikolojisiydi. Bu hanımcağızı tutturmuştu nedense bütün sandıktan çıkışlığının öcünü ona uyguluyordu. Senet istemişti, getirilmiştii. Sepet istemişti, getirilmiştii. Şimcik de, ayyyyy!... Çocukları istiyordu, canlı olarak, «raporu» vermek için... Çocuklar uzaktaydı halbukim!...

Git gel, git gel... Muhtarda «bal-kan» inadı vardı ve balkan tipi de...

Kordele kesme törenleri devam ediyor. — Gazeteler —

Yazısız

Git gel, git gel, sabırsızlanmama-ğa gayret eden vatandaşın sabrı tükenmişti. Tükenmesinin reaksiyonu da şu kadarlık oldu:

— «Kaymakama gidecem!...»
— «Nereye gidersen git!...»

«Ben seçimle geldim, bana kimse karışamaz» vardı bu cevapta, küçük çapta... Onun için büyük çapta bunu «heç mi heç» dememeli, yaaaa!... Ben olsam demem, mademki bunca taklitçi doğuruyorum!...

VE KAYMAKAM

Kaymakam, kemence-ses bir kaymakamdı, gök gözlü. Zıplamalı hareketlerinden yolsuz bölgelerde geçirmiş olduğu belliydi çocukluğunu ve o mutlu devrelerde kayadan ka-

yaya sektiği... Kaymakam bir «yay» ses çıkardı kemence sesinden:

— «Bazı kurullar, bazı uydurma kâğıtlar istiyor, halbuki muhtarın bunları vermeğe yetkisi yooook!...»

E, kurullar, uydurmalık kâğıtlar çıkarıyorsa, vatandaş n'apsındı? Bunu söylemiyordu kemence-ses kaymakam... Ve derdini dökmeğe gelen vatandaşın önünde binbir sohbet telefonu ve binbir emir ve kumanda telefonu etti... Tural Paşam, kiskanırdı bunca emir ve kumanda telefonunu... Siz hayatı bilmiyorsunuz ahablar, gene «en büyüklerimiz» en yumuşaklarımızdır... Bir kartalı bin bir kargaya tercih etmez misiniz, siz?... Ben ederim!...

Kaymakam son derece «kanunl»

Hastanelerde ameliyat için su bulunamıyor. — Gazeteler —

ydi. Bunca kanunilikten hayr çık-mazdı. Boynu bükük vatandaşcağız hanım, «bâri» dedi, «gideyim Vali Paşaya...» Yürü selvi revanım ne-reye istersen!...

VALİ PAŞACIK...

Vali Paşayı yerinde bulamadı. Ye-rinde, yeni yetişmiş, başkasına lâ-kayt, kendine karşı son derece «he-vesli», bir muavin buldu, gençten. Ben, «yerine» leri sevmem, hem do-yurmazlar, hem iddialı olurlar. Sa-vaş zamanında Almanya'da tereyağ yerine çıkan kalorısız ersatzlar na-sıldı?...

«Yerine» nin hatları düzgündü ve sevimli. Muhakkak ki, vali paşanın favorisiydi, ölçülü, terbiyeli, hesap-lı ve pek yakında koskocaman bir eyaletin mutlak hâkim!...

Oysa:

— «Bir dilekçe verin nüfus mü-dürlüğümüze» dedi, «İspatlayalım, çocuklarınızın hayatta olduğunu. Yoksam, hiçbir yaşayan kişi size bu raporu veremez!...»

«Veremez» miş!... Bu maaş için «ispatlamayla» mı meşgul olur öy-leyse sabahdan akşama kadar nüfus müdürlükleri?... Binlerce kişi var-dır bu durumda... Eeee, ne zaman çay içerler ki bu memurlar?... Ne zaman kahve içer ki bu memurlar?... Ya, ne zaman gazete okurlar ki?... Belki muavincağız haklıydı, amma ve lâkin teamül öyle değildi... Ba-kın örneğin İngiltere'de, anayasa yoktu da, hep teamüle göre hareket ediliyordu!...

Ve geleceğin vali paşacığı, sohbet telefonlarına daldı, karşısındaki eli bağı hanım vatandaşcağızı unutup... O da başının çaresine nasıl baktıy-sa, baktı!... O da kendi düzenini na-sıl yürüttüyse yürüttü!...

Bu bir ufak kâğıt meselesi Baş-bakanım... Ya büyüğü?... Bu baş-kente oluyor Başbakanım, bir tek muhtar sandıktan çıktı ve C.H.P.'nin bozgunlaşma devresine rastladı di-ye... Ama kaymakam... Senin yeni ekibinde, muavincağız da öyle... Eee, onlarla, saygı meselesini hallettin mi?... Onların vatandaşla ilgi ve ili-şiği bu mu?... Bu!... Valla billâ bu, daha da beteri!...

Onun için bütün birlik dirlik sevgi türkileri birer türkiden ibaret, bi-rer türkü ve birer masal!...

Bundan ne sen suçlusun, ne ben... Suçlular var, evet... Bunların masal olmasında, masal masal, matitas!... Ama ne sen ne ben... Onun için ses-lerimizi yükseltebiliriz, di mi?...

Nîmet ARZİK

Yazısız

Geçmiş Zaman Olur ki...

YUSUF ZİYA ORTAÇ

ESKİ

ESKİ kahveleri arıyorum, gençliğimin kahvelerini... Yook, mâzi hasreti diye gülmeyiniz. Bilirim, her şey, davulun sesi gibi, uzaktan hoştur. Ama bu öyle değil...

Eskiden kahvenin bir adı da kiraathane idi. Türkçesi okuma evi. Demek kültürle ilişki varmış... Düşünüyorum: Gözümün önüne, Nuruosmaniye'deki İkbâl Kiraathanesiyle, Sultanahmed'in parka bakan setli kahveleri geliyor. Kışın, birincisine çıkardık, yazın ikincisine. İran edebiyatının sayılı hocalarından Tahir Nâdi efendi, orada bağdaş kurar, nargilesini tokurdattı. Hasan Saka, Halil Nihat Boztepe orada bilârd oynardılar. Yahya Kemal ile orada konuştuk. Orhan Seyfi, Enis Behiç buralara gelirlerdi. Hiçbir mektep, hiçbir kitap, hiçbir muallim, bana bu iki kahvede öğrendiklerimi öğretmemiştir. Oradan evimize, her akşam, mutlaka yeni bir bilgi ile dönerdik: Bir gün, Bâki'nin yeni bir beyti keşfedilirdi:

Güzeller mihriban olmaz,
hemen yalvarı görsünler!

Meğer bu mısra da bir kelime oyunu varmış, meğer «Yalvar» o devirdeki bir paranın adı imiş!

Ertesi akşam, günün genç şairi, henüz matbaaya gitmemiş yeni şiirinin duvağını açardı:

Hani o bırakıp giderken seni,
Bu öksüz tavrımı takmıyacak-tın?

KİMİLDAMAYIN

— Jandarmaların aradığı eşkiyalar bir gazeteciyle konuşup resim çektirdiler. —

Kime kismet!...

KAHVELER!

Alnına koyarken vedâ buseni
Yüzüne bu türlü bakmaya-caktın?

Bir başka gün, Daudet'in «Değirmenimden Mektuplar» tercümesini orada dinlerdik.

Aruz - hece münakaşaları bütün bir kış İkbâl kiraathanesinde, bütün bir yaz Sultanahmet kahvesinde sürmüştü.

Diyebilirim ki, Beyazıt Caminin loşluğuna sinmiş Kül-lük, yıllarca, Darülfünunun bir açık hava şubesi olmuştur. Profesör Şekip Tunç orada saatlerce istiğraka dalardı ve Mükrimin Halil üstad, Türk ve İslâm tarihinin zaferlerini orada anlatır, hayır, anlatmaz, ordu kuvvetinde bir aktör başarısıyla âdeta oynardı!

Bunun, yalnız bize mahsus olmadığını bilirsiniz elbet. Paris, müzeleri, üniversiteleri kadar kahveleriyle de meşhurdur. Tahtını belli bir köşeye kurmuş büyük şairleri, büyük ressamı, her gün kendi kahvesinde sanat tebaasıyla sohbet halinde bulursunuz.

Düşününüz, Almanya'da Nazizmi bile bir birahane de köpürüp, taşmadı mı?

İtalya'yı hiç konuşmayalım. Orada güzel sanatlar, resmi ile, heykeli ile, kahvede değil sokakta, yolcular arasında âdeta yaşıyor, nefes alıyor.

Bu satırları yazarken gözüm, masamın üstündeki gazetede bir ilâna kaydı: Şark kahvesinde: Sulukule gecesi!

21 Nisan 1955 Y. Z. ORTAÇ

YALAN DÜNYA

YALNIZ miting meydanlarında değil, yalnız parti kongrelerinde değil, yalnız politika kürsülerinde değil, caddelerde, sokaklarda bile avaz avaz yalan söylüyoruz, yalan bağıyoruz...

Mahallenin yoğurtçusuna kulak veriniz: Kesmik kesmik buzhane yoğurdunun adı: «Gaymaak» dır!

Üzümcü, kösele kabuklu müşküleyi «Çavuuu!» diye satar!

Kurtlu incir: «lokum» dur. Hışır karpuz «kurabiye» dir. Tat-sız kavun da «bal kutusu»!

Öğrenci, öğretmenine yalan söylüyor, kadın kocasına yalan söylüyor, yazar yalan söylüyor, düşünür yalan söylüyor, hesap yok mu, hesap?... Bizim elimizde, bizim dilimizde hesap bile yalan söylüyor!

Bilirim, yalansız dünya, çok ışıksız, çok ümitsiz bir dünya olur. Anatole France, bir eserinde: «Yalan olmasa, insanlık, can sıkıntısı içinde boğulurdu» der. Ama sofraya konan ekmek, sırta giyilen esvap, altında oturan dam yalan olursa, hepimiz aç, hepimiz çıplak, hepimiz açta kalmaz mıyız?...

Bazı fazilet kabadayıları vardır, gerine gerine: «Ben yalan söylemem» der. Hemen yalanlarını yüzlerine vururlar bunların: En büyük yalan, bu sözleridir!

Usta ahgılar, bazı yemeklere, meselâ taze baklaya, taze fasulyeye bir tutam şeker atarlar: Tat versin diye... Yalan, hayatın burukluğunu gideren bu ölçüyü aşmamalı!

Üniversitelerimiz var diyoruz, geçelim... Liselerimiz var di-

yoruz, geçelim... Orta okullarımız var diyoruz, onları da geçelim... İlkokulumuz var mı, ilkokulumuz?...

Kim var derse, kulağından tutup yalancı ilân edeceğim!

Şu İstanbul'da, üçlü öğretim yapan mektepler var: Günü ikişer buçuk saate bölmüşler... Çocuklar, tabur tabur bir kapıdan giriyor, öbür kapıdan çıkıyor!

Yarın, orta okula bu temelsiz bilgiyle başlayacaklar... Liseye de, Üniversiteye de öyle...

Cehalete diploma veren memleket mi olacağız?...

Eminönü'nden, Fındıklı'dan, Harbiye'den geçiyorum: Her adımda yalanın çukurunda sendeliyerek!... Asfalt bile ayaklarımızın altına serilen yalandır!

İstanbul'un plânı için bugüne kadar ne harcanmış biliyor musunuz?... Yüz milyon lira... Ama İstanbul, yedi tepeli bir plânsızlık anıttır!

Demek, şehrin müflis bütçesinden yalana yüz milyon lira prim verdik!

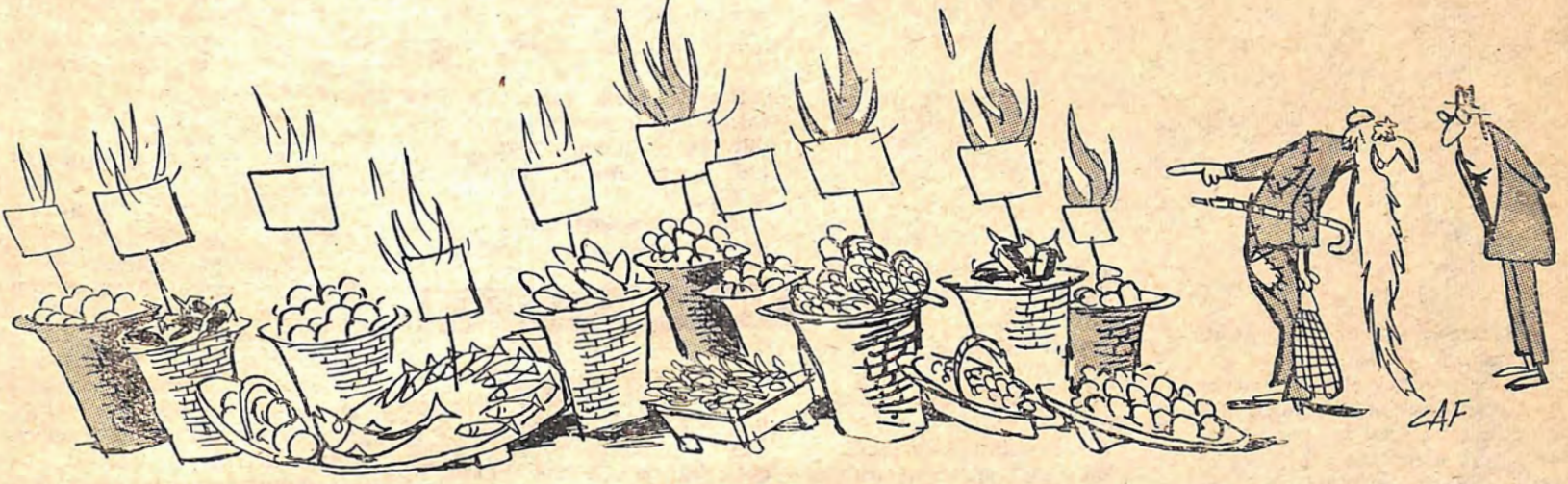
İnsan hakları diyoruz. Partisinden sorgusuz kovulanlara sorunuz bakalın: Var mı?

Sosyal adalet diyoruz. Bunu da İstanbul'un kalorifer bacalarını geçkondulardan seyredenler söylesin: Var mı?

Dedelerimiz, galiba bugünleri düşünüp adını koymuşlar: Yalan dünya!

Yusuf Ziya ORTAÇ

3 Ocak 1963

— Biz pahalılıktan yandık da ihtiyarladık!...

YEDİ

PAZARTESİ

Yolculuk var!

Radyoda yaptığı bir konuşmayla, İsrail'e karşı savaşmaya devam edeceklerini açıklayan Nâsır, «Kahire'yi alırlarsa, Hartum'a gideriz. Hartum'u alırlarsa, Asyut'a çekiliriz. Asyut'u alırlarsa, Mısır'dan çıkarız!» demiş.

Anlaşılan savaşa değil de, büyük bir seyahate hazırlanıyor başkan. Elinde valizi, cebinde döviz, sanırız dudaklarında da bizim Namdar Rahminin mısralarının izi, gidiyor!

«Biz bataкта köprü olduk, başkaları geçti nehri, İşte geldik gidiyoruz, şen olsun Halep şehri!»

SALI

Oluyor ama...

Bir gazete ilânından: «X buzdolabının bulunduğu evde, susamak zevk oluyor!»

Zevk arayacak halimiz mi var, a iki gözüm? Bir Sular İdaresi'nin bulunduğu şehirde buzdolabından geçtik, su bulmak bile dert oluyor!

ÇARŞAMBA

Bir neslin dramı!

Etten, süten, balıktan geçtik, ilgililer arasındaki suçlamalar bitip, fiatlar ayarlanamadığından sebze ve meyveye de hasret kaldık! Pahalılığı yaratan bir bulunsan, gerisi kolay ama, o mereti bulmak da ucuzluğu getirmek kadar güç!

İşte yine bir haber: «Hal'deki incelemelerini bitiren Vali'ye göre, fiatların artmasına sebep Belediyeye!»

Belediyeye göre, pahalılığı yaratan kabızmal! Kabızimala göre, suçlu müstahsil! Anlayacağınız, sadece birbirini suçlayanları dinleyerek gıdasını alıyor bu nesil!

PERŞEMBE

Çifte felâket

Deprem bölgesinden gelen haberleri şöyle sıralayabiliriz:

«Adapazarı deprem felâketine uğradı!»

«Evinin kaybeden halk, sokaklarda sabahladı!»

«Ölü sayısı yüze yaklaşan Adapazarı'nda, hasar görmemiş bina kalmadı!»

«Kalabalık bir heyetle Adapazarı'na gelen Başbakan, felâketzedelerle konuşurken ağladı!»

Son Durum

Plân için bir günde attık yedi temeli...

Ziyafette içkiyle izah ettik emeli.

Kalkınma böyle olur bol bol temel atmalı,

Mebuslar seçimlerde bunları anlatmalı...

Turist ile kalkınmak başta gelen gayemiz,

Gazinolarda servis olmalıdır çok temiz.

Onun için vagonla porseleni getirdik...

İthalâtla, ihracın gelirini bitirdik...

Köyleri mâmur ettik bir telefondur eksik...

Kulüpler de açalım köylü oynasın bezik.

Plân ile çalışma dediğin böyle olur,

İktidara yükselme, kalkınma köyle olur...

Özel iş sahibidir donu yamalı veli,

Kundura boyacısı bunun tipik misali...

İşte sayın vatandaş nurlu ufuk karşıda!

Kilosu bedavaya satılıyor çarşıda.

Affeyledik mebusun acıyarak borcunu...

Müslüman ümmetiyiz tutarız orucunu.

Velhasıl, durumumuz ümitli aydınlıktır.

Ne bel kaldı ne kemer, sonumuz baygınlıktır.

Samim AGAR

37 milletvekilinden acele olarak yalnız Çetin Altan'ın dokunulmazlığı kaldırıldı. — Gazeteler —

GÜN

«Deprem bölgesinde bulunan hükümet üyelerine çekilen ziyafet, 16 bin liraya patladı!»

Bu da sonuncusu:

«Deprem bölgesinde yiyecek sıkıntısı başladı!»

CUMA

Ne o, ne bu!

Bölükbaşı, «Geri kalmamızın sebebini, A.P. iktidarının plânsız gidişatında aramalıyız» diyor.

Eh, memleketimizde politikacının biri konuşur da, öbürleri susar mı? A.P.'nin ortaklarından, G.P. aslarından biri cevap veriyor buna: «Geri kalmamızın sebebi, dokunulmazlık maskesi ardına gizlenen bir takım bölücüler, susturmasını bilmeyen halkımızın geriliğidir!»

Hani geri kaldığımızı hep biliyoruz da, itişip dalaşmayı, el birliğiyle çalışmaya tercih ediyoruz. Oysa derdimiz ne plânsız gidişat, ne halkın geriliği... Bizim kişi düpedüz lâf ebeliği!...

CUMARTESİ

Ev orada, deprem burada!

Her depremden sonra deprem bölgesine çadırdan, ekmekten, iğlâtan önce ne gelir biliyor musunuz? Prefabrike evler meselesi!...

Depreme dayanaklılığı bütün dünyaca bilinen bu evleri biz deprem olaylarında değil, deprem konularında kullanırız.

Örneğin Gönen yerle bir oldu, yetkililerin sesi duyuldu: «Yıkılan evlerin yerine, süratle prefabrike evler kuracağız!»

Deprem durdu, evler unutuldu.

Varto'da taş üstünde taş kalmadı, yetkililer vaade başladı: «Prefabrike evlerle, yepyeni bir Varto kuracağız!»

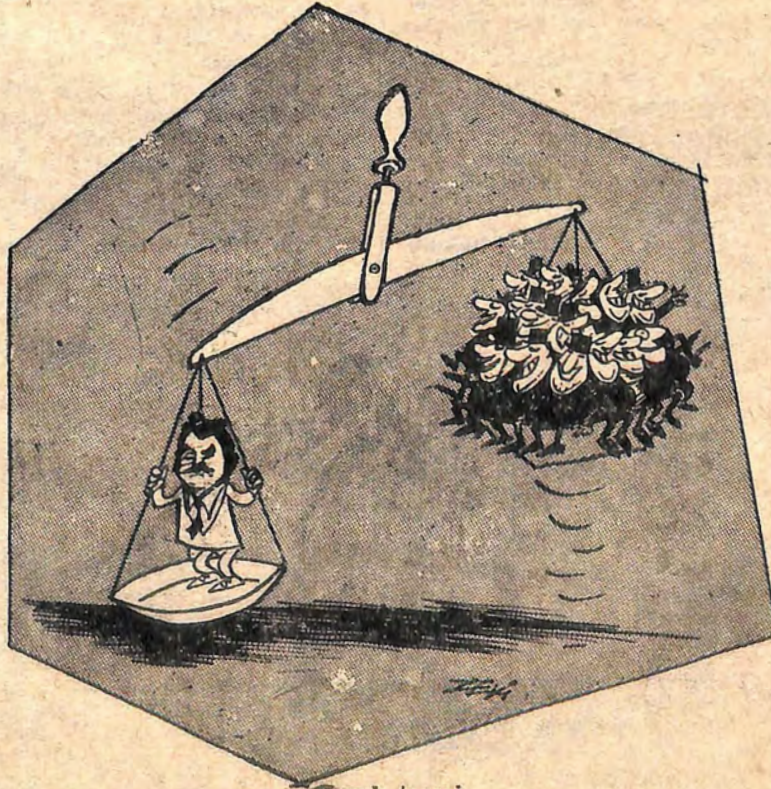
Şimdi de aynı sözler, Adapazarı için söyleniyor: «İngiltere'ye ısmarlayacağımız prefabrike evlerle, modern bir şehir kuracağız!»

Bre insaf! Karar uygulanmadıktan sonra İngiltere'deki prefabrike evler, bizim depreme neyler?

PAZAR

Etmeyin, eylemeyin

Birçok meseleyle birlikte, hükümet et pahalılığına da parmak basmış! Öbür meselelerden geçtik, Allah'a şükür etten olsun çekin parmağınızı! Zira ne hikmetse, parmaklandıkça yerinde durmıyor bu meretler!

Bozuk terazi

ÇOK Sayın Devlet Bakanı na...

Geçen gün gazetelerdeki beyanatınızı okudum da, katıla katıla güldüm... Ayol, o beyanat yıllar yılı verilir, yıllar yılı da, üzerinde «Resmî hizmete mahsus» yazılı arabalar. «Özel külfete mahsustur» olarak kullanılır...

Evet beyim, cümle «Resmî hizmete mahsus» arabaların, yüzde doksanın lâstığı, kaynana hamama giderken, baldız plâja giderken, kayınbirader futbol maçına giderken eskir. Hele müdür beyin yüzü biraz yumuşak, hanımefendi de sosyal bir tipse, o zaman bu arabalar, aynı belediye otobüsleri gibi akşama dek sefer sefer tüm mahalleyi denize taşır, göle taşır, pikniğe taşır... Benzin mi, kolay efendim... Koskoca müdür olacak da, benzine çare bulamıyacak ha?... Üç yüzlük tamir için beşyüz, beşyüzlük tamir için yediyüzlük fatura aldın mı, geriye kalan para ile de, kaynanaların, kayınbabaların, amcaların, dayıların, konu komşuların ayakları yerden kesilir...

Ve siz, hiç gördünüz mü, plâjin yanında park etmiş, «Resmî hizmete mahsustur» yazılı arabaya, birisi yaklaşsın da:

— Dur bakalım arkadaş, sen ne hakla bu arabayla plâja geliyorsun? diye sorsun.

Diyemez... Dese bile, hemen onu oracıkta kaynanalar, baldızlar diri diri kuma gömerler alimalah... Vatandaş sormadığı gibi, devlet de sormaz. Ve bu âlem, bu tantana, bu araba saltanatı sürer gider yıllar yılı...

Benim kim olduğumu her halde merak etmişsinizdir... Söleyeyim efendim, bendeniz, resmî bir müdürün, resmî arabasının, resmî şoförüydüm... Pazar günleri yaptığım fazla mesaiye karşılık ne alırım biliyor musunuz? Üç adet zeytinyağı dolma ile, üç dilim de karpuz... Ondan sonra akşama dek, taşır dururum mahalleliyi plâja...

Ara sıra yanıma kadın kız da düşer... Hele bazı zamanlar, yedi sefer yerine, müdür beyin vicdan tellerine ceryan gelir de, beş sefer yapılsın derse, işte o zaman felâket!... Cümle resmî şoförler bilirler ki, böyle sıkış tepiş gidişlerde, şoförün yanına daima bir kocakarı oturtulur... Kocakarının sol bacağı, sizin sağ bacağınızın üzerinde, pörsük omuzları omuzlarınızda, ara sıra vites takarken yanlışlıkla eliniz, bir yogurt kesesinden farksız göğüsle değince, o kocakarıların fingirdemeleri yok mu, o zaman şeytan diyor ki, al arabayı uç uçurumdan aşağı...

— Bravo şoför efendi, bravo!... Ne güzel kullanıyorsun!...

— Kullanırsanız hanım teyze...

— Ayol, bana niçin teyze diyorsun?

— Afedersiniz hanımefendi.

— Bu kadar güzel kullanması nı nerede öğrendin?

— Öğrendik!...

— Rahatsız olma öyle ayol, gel bu tarafa gel, yaslan bana!

— İyi böyle...

— Hiç iyi olur mu ayol? Şu tokmağı yakalamak için hayli zahmet çekiyorsun.

— Tövbe Yârabim!...

— Bu tokmak ne işe yarar?

— Vites değiştiriyor.

— Hi hi hi!... Ne güzel tutuyorsun tokmağı...

— Tutarız efendim, tokmak tutuşumuza diyecek yoktur.

— Yaslan yaslan!...

— Bu araba yattık yerden sürülmez hanımefendi!...

Bütün bunlar neyse efendim, resmî hizmete mahsus arabalar mahalleliyi taşımış, yedi göbek öte akrabaları bir şehirden bir şehire götürmüş, bunların hepsi bir yana, yeni yeni bir hastalık musallat oldu bu arabacıyla...

Efendim, şoför olma hastalığı, önce müdürlerin hanımlarından başlıyor, sonra yavaş yavaş evin ilkokuldaki oğluna dek sirayet ediyor... Bizim müdürün hanımına şoförlüğü öğretinceye kadar akla kararı seçtim... Kadının kolu ne kadar yumuşaksa, o kadar da tuttuğuna sıkı sıkı yapışan cinsten...

— Hanımefendi, şunu biraz gevşek tutun!...

Tutmaz... Ve direksiyon simidi bir keresinde bu yüzden isyan etti de, o güzelim arabanın bur-

nunu koskoca bir kayaya tosladık.

— Ne yapacağız şimdi hanım efendi? dedim.

— Müdür bey icabına bakar, dedi.

Beşyüz liralık doğrultma masrafını hiç zannetmiyorum ki müdür bey cebinden versin... Kimbilir hangi fatura, hangi oyuna geldi...

Hanımefendiden sonra, sıra baldıza geldi... Hani ya efendim,

MUZAFFER İZGÜ

size şu yazdığım mektupta, baldıza şoförlük öğretme faslından hiçbir şikâyetim yoktur... Ne den dersiniz, o üç ayın ne hoş geçtiğini, ne kalemim anlatabilir, ne de dilim... Tek direksiyonlu arabada, genç bir kıza şoförlük öğretmek, cennetin içinde huri kızlarıyla tur atmaktan daha hoştur... Söylemesi ayıp, insan bazan kucığına oturtmak zorunda bile kalıyor...

— Sağa kıvrır, sola kıvrır, bir daha sağa kıvrır, bir daha sola kıvrır, bas şimdi... Eh bugünlük bu kadar yeter...

Tasavvur ediniz, üç ay böyle... Al p iç gibi kıza yanına, benzini devletten, araba devletten, aylık devletten, sıhhat ve âfiyet Allah-tan, oh, gel keyfim gel...

Ama şu anda, cennetten kovulmuş Âdem'den farkım yok... Neden mi, kaynana tutuldu bu hastalığa... Onbeş günde bittim, eridim...

— Yahu hanım teyze, bassana şu freni!

Nereye basıyor biliyor musunuz, ayağını kaldırıp arabanın ön camına basıyor.

— Debriyaja bas teyze!...

Bu kez, kapının koluna çıkıp basıyor... Geçenlerde, gaz diye bir basış bastı ki nasırıma, az daha kafam arabanın damından dışarıya fırlayacaktı. Sola kıvrır dersin, sağa kıvrırır, sağa kıvrır dersin, sola kıvrırır, bas dersin, tekme savurur...

Geçenlerde bana ne dedi biliyor musunuz?

— Şoför efendi, bu böyle olmayacak, kızıma nasıl öğrettiysen, bana da öyle öğret, dedi.

— Baldıza öğrettiğim gibi mi? diye sordum.

— He ya!...

— Olmaz!...

— Neden olmaz ayol? İnsan doktorun yanında nasıl utanmadan orasını burasını açıyorsa, şoförlük öğrenmek için de gerekeni yapmalı...

— Yâni şimdi siz benim kucığıma mı oturacaksınız?

— Tabii... Kafama koydum, öğreneceğim bu mereti, öğreneceğim de mahalleliye nisbet yapacağım...

Hayır desem, işimden olacağım, evet desem, bu yarım tonluk kadının altında tost gibi ezileceğim, çaresiz:

— Eh ne yapalım, gel, dedim...

Kaynanayı

foto akbaba

Yazısız

— Spor pulları sergisi açıldı. —

Biraz tuz

YAZ mevsiminde eskiden tiyatrolar kapanır, hemen hiçbir sanat faaliyeti olmazdı. Ama birkaç yıldan beri bütün tiyatroların turneler tertiplemesi, tiyatro-suzluktan şikâyet edenleri mesut etti. Bu turnelerden İstanbul'a en memnun dönen Haldun Dormen Topluluğu oldu. Her gittiği yerde büyük bir ilgiyle en büyük seyirci topluluğunu Gazanfer Özcan ve Günlül Ülkü hâlâ toplamakta. Gülriz Süruri ve Engin Cezzar Topluluğu ise, en kederli tiyatro topluluğu. Zira bu yıl İstanbul Tiyatrosundaki altı matinerlerinde oyun oynamaktan vazgeçen karı-koca, geceleri temsil-lerini verebilecekleri bir binayı bulmakta büyük bir güçlük çekiyorlar. Eğer Ağustos ayında bina bulamazlarsa gelecek yıl tiyatro açmaktan vazgeçecekler. Yirmi beşinci sanat yılını doldurmuş ve geçen yılın sanatçısı ünvanını kazanmış olan Gülriz Süruri'ye yardım etmek, bizce artık hükümete düşer. Mücaip Oflu-oglu Topluluğuna gelince, onlar da turneden, kısa bir süre olmakla beraber, memnun dönenler arasında. Bu yıl Küçük Sahne'de kalıp kalmı-yacakları belli değil ama, oynı-yacakları eserler şimdiden belli oldu.

Tiyatrocuların içinde şahıs olarak hayatından en memnun olanı şu sırada her halde Haldun Dormen'dir. Zira ona da İsveçli bir film kumpanyası gayet cazip bir teklif yapmış. Çalışkan ve kaabiliyetli rejisör, Türk - İsveç prodüksiyonu olacak bir filmin rejisörlüğü için kırk bin lira ve gelirden yüzde on kâr alacak. Ekimde filmi çekmeğe başlayacak olan Dormen, Türk sanatkarlarına da büyük imkânlar sağlayacağını söylüyor.

Ertuğrul Muhsin uzun süren bir Avrupa gezisinden sonra yurda döndü. Dragos'taki evinde sanatçı arkadaşlarına özledikleri nefis patlı-canlı pilâvını yapan üstad, bu yıl L.L.C. Tiyatro Okulunda tiyatro dersleri verecek. Ertuğrul Muhsin'in tiyatrodan ayrılmasına üzüldü Şehir Tiyatrosundan istifa eden Tunç Yalman ve Şirin Devrim ikilisi, vazifey-le gittikleri Amerika'dan yaz tatilini

geçirmek üzere İstanbul'a döndüler. Sonbaharda buradan ayrılacak olan iki sanatçı da Amerika'da bazı yabancı eserleri sahneye koyacaklar. Yine aynı sebeple tiyatrodan istifa eden Aylâ Algan ve eşi Beklân Algan bu yıl L.L.C. binasında inşaatı bitmek üzere olan tiyatrodaki sahneye çıkacaklar. Aylâ Algan bir filmi dolayısıyla davet edildiği San Remo'ya gitti ve döndü ama, eşi, çalışmalarını bırakmadığından uçak biletini iade ederek İstanbul'da kaldı.

Moda Kulübündeki orkestranın gürültüsü bütün kulakları tırmalaya

dürsün, arada sırada bir iki meşhur çıkıp da şarkı söyleyince ortalığı tath bir sessizlik kaphıyor. Gençlerde böyle bir sessizlik üstad Münir Nurettin Selçuk'un oğlu Timur Selçuk'un nişanlandığı gece, kulübe nasip oldu. Ayşegül isminde fak tefek bir kızla nişanlanan ve onun için bestelediği bir şarkıyı söyleyen Timur Selçuk daha sonra, «Babası, annesi, kayıncıvaldesi ve kayıncı-pederi» için bestelediğini söylediği bir şarkıyı yarı ağlayarak ve acıklı bir sesle terennüm etti.

Geçen ayın en heyecanlı ve neşeli nikâhlarından biri de Necmi Rıza Ahıskan'ın hayatta en çok sevdiği ye-

Biraz biber

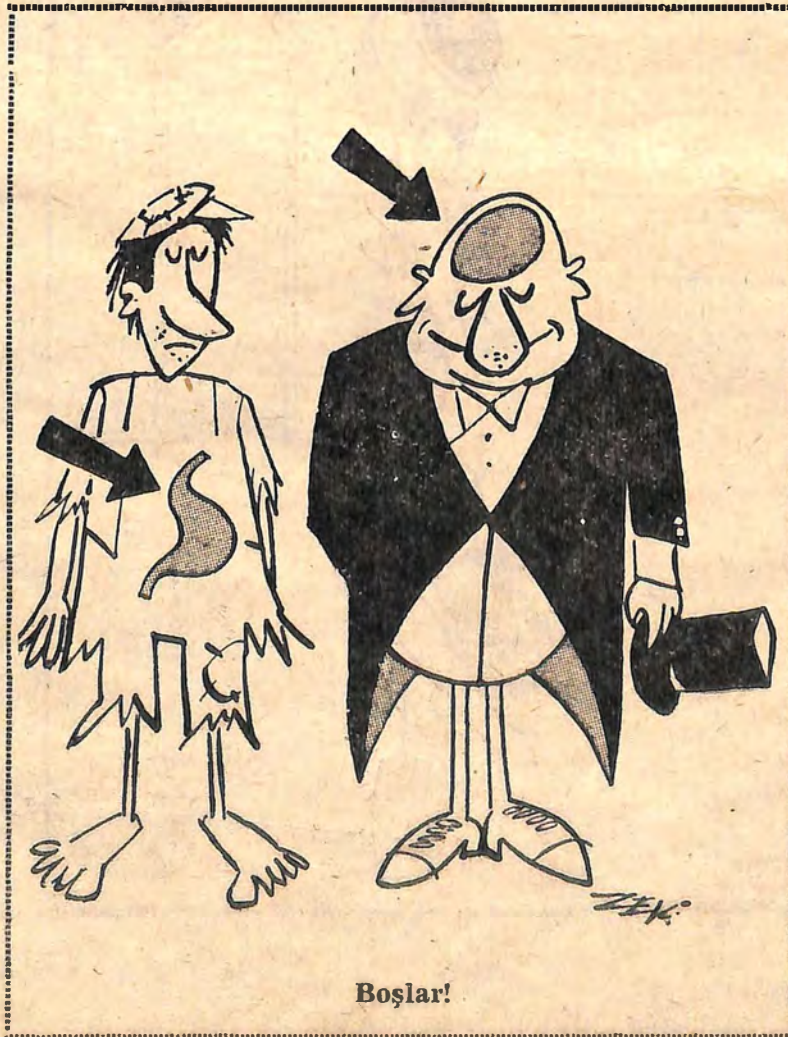
ğeni Fatoş Ahıskan'ın başından geçti. Belediye Reisi Haşim İşcan'ın esprileri yüzünden az daha nikâhın kıyılamayacağını zanneden Necmi Rıza ecel terleri döktü ama, İşcan etrafı üzmeden kakhahalar içinde yeni evlileri karı-koca ilân etti. Mel-da Kaptana'nın diktiği baştanbaşa çiçeklerle süslü organza gelinlik içinde Fatoş Ahıskan, en az heyecanlı insandı ve nikâhtan bir hafta sonra işine başladı.

Afgan Kralı Emanullah Han'ın yeğeni Pakize Tarazi ve eşi Ali Tarazi birbirleriyle çok iyi anlaşıyor ve birlikte uzun yıllar çalışan bir doktor çifttir. Bundan birkaç yıl öncesine kadar Şişli'deki kliniklerinde icrayı faaliyette bulunan bu çift, ev sahibinin bir oyununa gelerek hastaneyi terke mecbur edilmişlerdi. Ama şimdi, buna müteşekkir olmaları gerekir. Zira geçen gün Nişantaşı'nda açtıkları yeni hastaneleri, eskisinden çok daha güzel ve yepyeni. Üç tane ameliyathanesi, tecrübeli doktor ve hemşireleriyle açılan hastanede bir koktelye parti verildi. Misafirleri ağırlayan Tarazi'lere genç bir Tarazi daha katılmıştı: Kızları Zeynep Tarazi. İngiltere'de tahsilini bitiren Zeynep Tarazi, hastanenin bizzat idaresiyle meşgul olacaktı. Yeni ve güzel müessesenin başarıyla işlemesini temenni ederiz.

İstanbul'un şimdiye kadar Orhan Eyüboğlu'ndan sonra en çok sevil-en, en çok çalışan ve en müsbet iş gören Trafik Müdürü Münir Daldal'ın eşinin uzun yıllar doktorluk etmiş bir hanım olduğunu bilir miydiniz? Dilnîhâl Daldal, iki çocuğunu biraz büyüttükten sonra eşinin de teşvikiyle yine doktorluk etmeğe başladı. Polis Okulunda tıp dersleri de veren Dilnîhâl hanımın bir başka ödevi de, eşine akşamları İstanbul trafiğinin aksaklıklarına dair bir rapor vermektir. Acaba çok düz-len İstanbul trafiğinde bir kadın parmağı var mıdır dersiniz? Eğer öyleyse, darısı diğer idarecilerimiz başına!

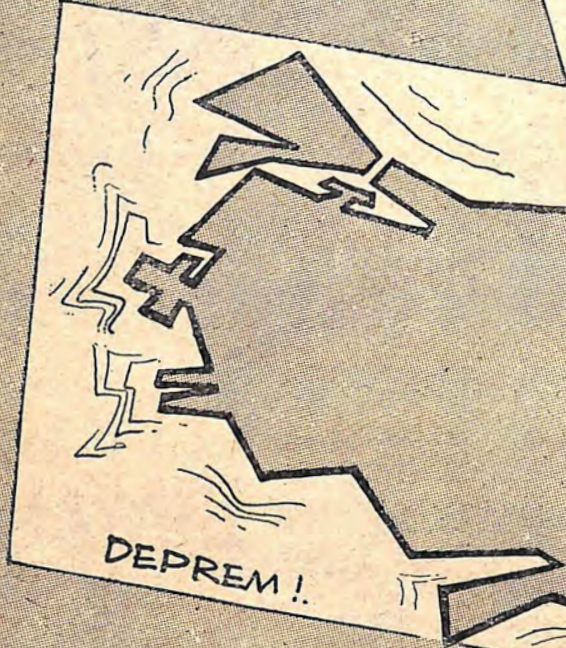
Leylâ ERDURAN

9

Boşlar!

Üç İmzadan

Deprem can ve mal kaybına yol açtı

— KORKMA BE, BİZİM
DOKUNULMAZLIĞIMIZ VAR ...

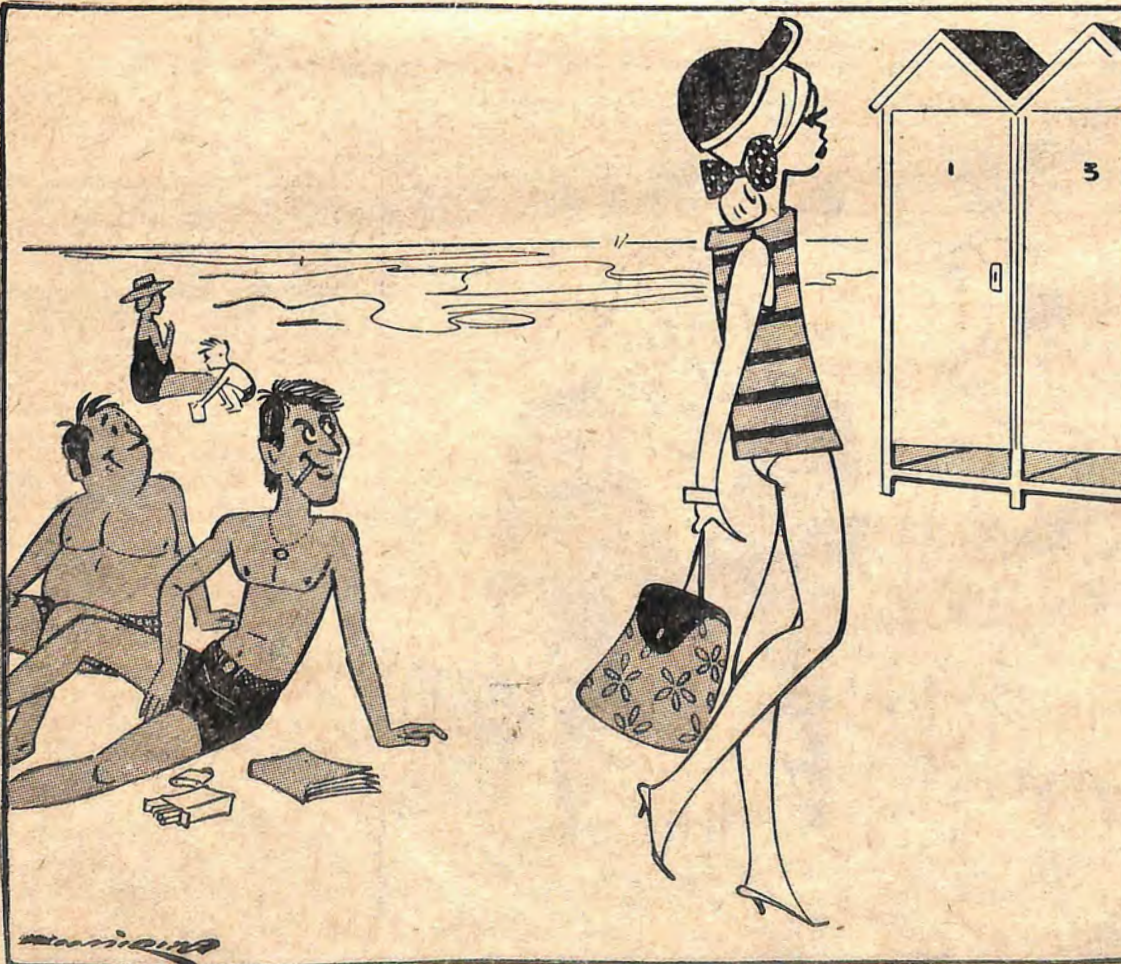

İKTİSADİ
BUHRAN

Mecliste
yumrukladı-
malar olu-
yor. (Gaz.)
OTURUM..

Evde

— Tanıdın mı?...
— Hayır... Soyunsun bakalım, belki tanırım!

Bu yaz —Temmuz, Ağustos— sık sık eserse
Nasıl dayanacağız?
Boğucu bir havada; balık gibi tavada
Kızarıp yanacağız!

Bunun panzehri: Poyraz... Şehir serinler bir
Nefes alır vatandaş!
Geç Ada'yı, Moda'yı... Ara bir tek odayı:
Kenar semtlerde dolaş!

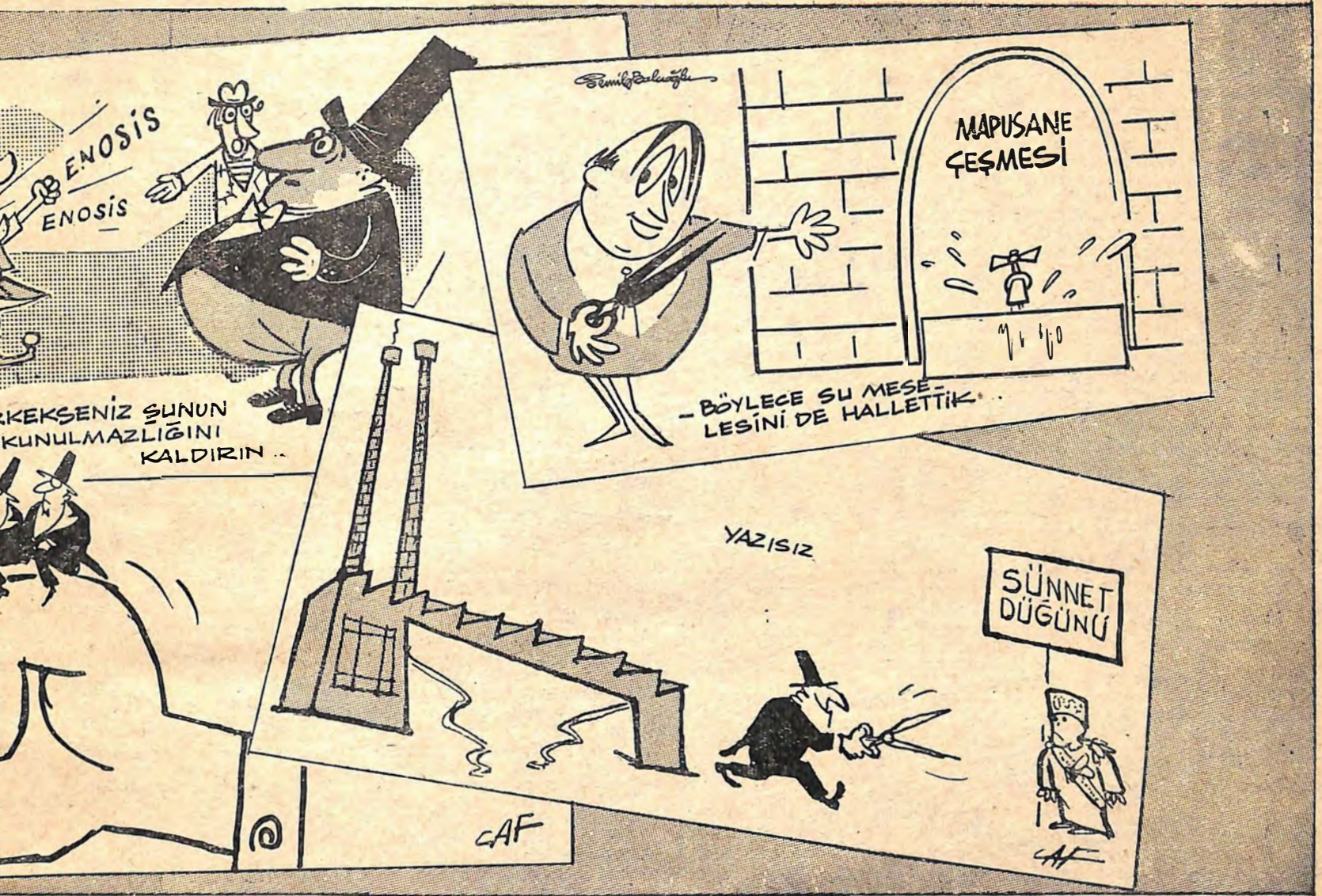
Diyelim bugün pazar... Gündüz, saatler uzar,
Bir türlü akşam olmaz!
Kim düşünür, bu yerde, küçük basık evlerd
Ne biçim geçiyor yaz?

Böyle bir çatı bulun... Görelim İstanbul'un
En harap yapısını!
Dar yola kırdık dümen —hayâlimizde— hem
Çalalım kapısını!

Bu ev —dikkat et aman— havadan para ala
Bir lüpcü evi değil!
Bu çatıda oturur, dar gelirli, bir memur...
Ona saygıyla eğil!

Şaşırsınız bu adama: Kiraladığı dama
Üçyüz lira veriyor!
Maaş: Yediyüz elli... Bu zat evliya, belli...
Keramet gösteriyor!

Beş nüfuslu alle... Bu kadar para ile
Geçiniyorlar nasıl?
Hem yarı aç, yarı tok... Hem de şikâyeti yok
Keramet bunda asıl!

Yaz!

Karısı, üç çocuğu... Tütüyor hep çubuğu...
Keyif çatıyor hazret!
İki oda, bir sofa... Gene sürüyor sefa...
Hele bahçeyi seyret:

Adım atına: Daracık... Ama üzeri açık:
Görünüyor gökyüzü!
Bir «Oooof!» çekip arada; dar gelirli burada
Karşılıyor ilkgüzü!

Bugün pazardır, ama —alışkanlık— daima
Yataktan kalkar erken!
Bu vakit sıcak olmaz... Şöyle ferahlar biraz
Henüz şafak sökerken!

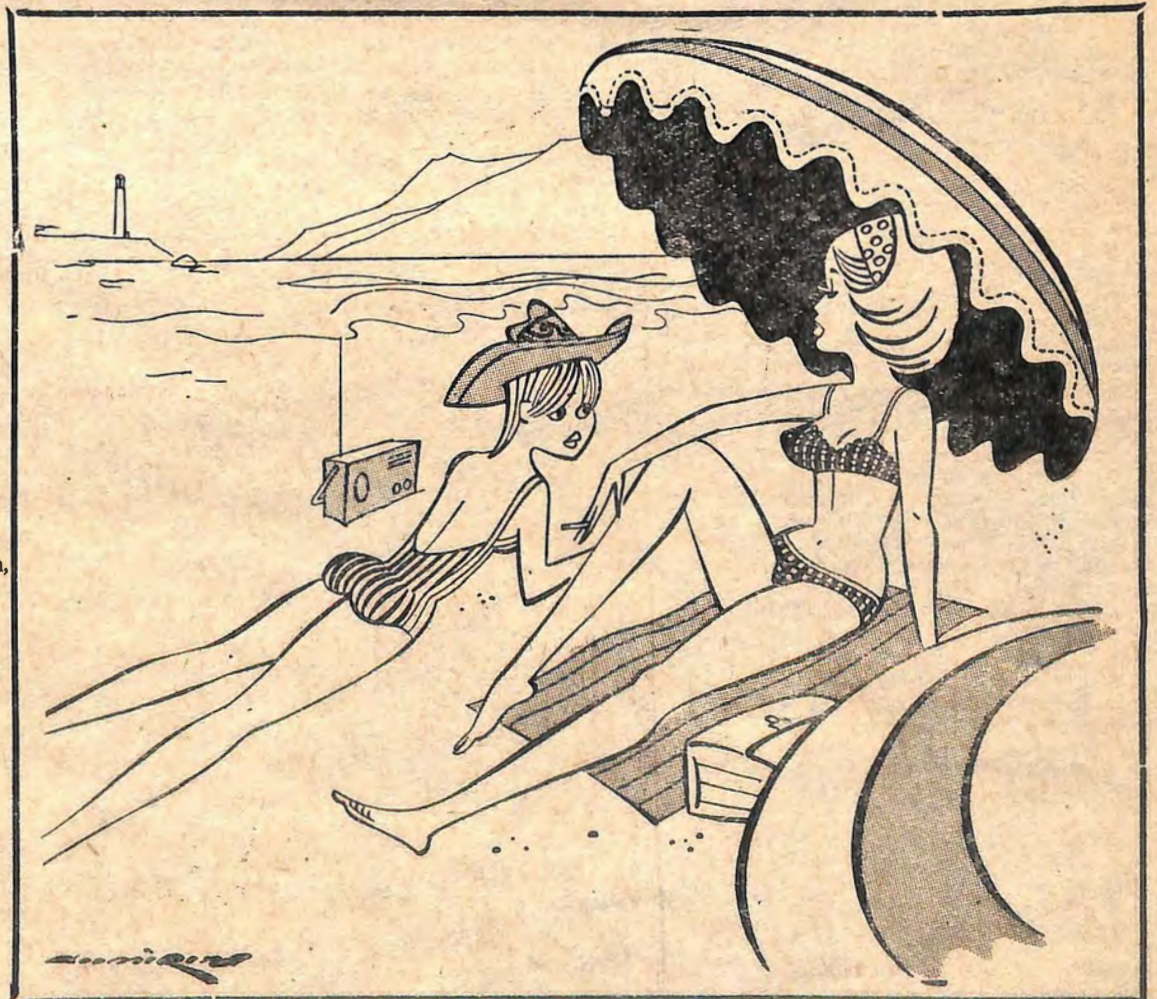
Jyursan, yandım Allaaah... Çünkü bu ev bir sabah,
Bir de akşam serindir!
Öğleyin?... Yağar ateş... İçeri girer güneş,
Hemen perdeyi indir!

Kim oturup uyuklar... Saat on: Yavrucuklar
Can atar hep dışarı!
Var mı çocuk bahçesi?... Artık dinleyin sesi:
Azar birçok haşarı!

Adam güler: Yel esti... Penceredeki testi
Artık soğutur suyu!
Haze dursun yemekler: Sepetle sarkıtır,
Buzdolabıdır kuyu!

Bir şişe var elinde... Sabrı, şarap halinde,
Kadehi dolduracak!
Bu ülke —bugün, yarın— böyle evliaların
Hürmetine duracak!

Necdet Rüştü EFE

— Aynur'u senin nişanlımla, seni de Aynur'un nişanlısıyla görmüşler...

Doğru mu?...

— Doğru ya... Geçen ay transfer ettik şekerim!...

SEHZADE Camiinin avlusu, o gün gene mahşer gibi kalabalıktı. Öğle ezanına epeyce vakit olduğu halde, orta yerdeki pembe taşlı kabrin çevresi ve büyük çınarın dibini, yüzlerce kadın ve genç kız tarafından doldurulmuştu. Çınar dibindeki seddin bir ucuna yerleşmiş olan, bereli bir âma, durmacasına dua okuyor, onun yanında toplanmış başörtülü kadınlar da, başlarını iki yana sallıyorlardı.

Günlerden cuma idi. Tevatiire göre, cuma günleri salâ vakti, Helvacı Baba'nın kabri başında niyazda bulunanlar, çok geçmeden muratlarına eriyorlardı.

Helvacı Baba, daha ziyade genç kızlara ve dul kadınlara koca bulmak hususunda hüner sahibiydi. İstanbul'un pek çok bâkiresinin ve dulunun işlerini kısa zamanda yoluna koymuş, hemen hemen hepsini birer yuva sahibi etmişti. Helvacı Baba'nın bu namı, İstanbul'un her köşesine yayıldığı için, pencere ardında yıllarca kismet bekleyip de, elleri böğründe kalmış olanlar, cuma günleri salâ vakti, Şehzade Camiinin avlusuna koşuyorlardı.

Zeytinburnu'nda oturan Çilli Cemile de, gönlünde yatan arslanı bir türlü ele geçirememiş olmaktan doğan bir umutsuzlukla, soluğu Helvacı Baba'da alanlardan biriydi. O gün o da, bütün öbür kocasızlar gibi, duasını yapıp adanmış adayacaktı.

Bir akşam önce rüyasında, kaytan bıyıklı bir delikanlı tarafından fulya tarlasında on dakika kovalanmış, sonunda yakayı ele vererek, diz boyu otların arasına yuvarlanıvermişti. Kaytan bıyıklı delikanlının kısa kaç gibi kolları arasında bir süre çırpınmış, sonra hazzan yarı baygın halde, kendini ona bırakıvermişti. Erkeğin yakıcı dudakları ilkin omuzlarında, boynunda, dudaklarında, daha sonra da göğsünde uzun uzun gezinmiş. Cemile, yaşamının en yoğun tadına o sırada varmıştı.

Ama ne çare, kan ter içinde gözlerini açtığı vakit, olup bitenlerin bir rüya olduğunu yüreği burkularak anladı. Bu çeşit düşler, eskiden beri uykularını keirirdiği halde, son zamanlarda, vücudüne daha da eziyet edercesine sıkışmıştı. «23 yaş, kolay değil...» diyordu kendi kendine...

Toplumsal kurallara, başka kızlar gibi baş kaldırmadığı için, gündün güne eziliyor, vücudündeki kıpırdanışları ve ürpertileri yok edecek büyük günü, cileler içinde bekliyordu.

O gün, böyle bir umutla Helvacı Baba'ya koşmuştu.

Camiin avlusu, namaz vakti yaklaştıkça, daha da kalabalıklaştı. Yüzlerce insanın orada biriktiğini bilen sucular, simitçiler, şerbetçiler, dondurmacılar, «neşellii!...» diye bağırarak lâhmacuncular, mısırcılar da kalabalığın arasına katılmışlardı.

Kör Hâfız'ın etrafında toplanıp, duasına âmin diyenler, tam o sırada minarenin hoparlöründen akse-den Allahuekber sesiyle, bir anda kible tarafına dönüverdiler. Bütün kadınlar, ellerine birer mendil, ya da eşarp almışlar, ezan okunduğu sürece, mendillerini havada sallamaya başlamışlardı. Bu hareket, niyazlarını Helvacı Baba'ya bildirmek için yapıyorlardı. Yüzlerce mendilin havada sallandığı sırada, kalabalığın arasında bulunan bir simitçi de, kendi kendine mırıldanmaya başladı:

Bir dalda iki kiraz,
Biri al, biri beyaz.
Sallasana sallasana mendilini,
Yollasana yollasana sevgilimi...

Mendil sallama işi ezan sonuna kadar sürdü. Sonra, adak için getirilen helvalar, oracıkta çoluk çocuğa, fakir fıkara dağıtıldı.

Çilli Cemile de helvasını dağıtıp duasını ettikten sonra, evin yolunu tuttu.

Yüreğinde bir rahatlık, bir inanç, bir güven vardı. Helvacı Baba'nın, o yalvarmalara, o dualara karşılık vermemesini, duyularına kulak asmamasını imkânsız görüyordu.

Evde, annesine durumu anlattı. Kadın:

— İşallah yavrucuğum, işallah olacak, diyordu.

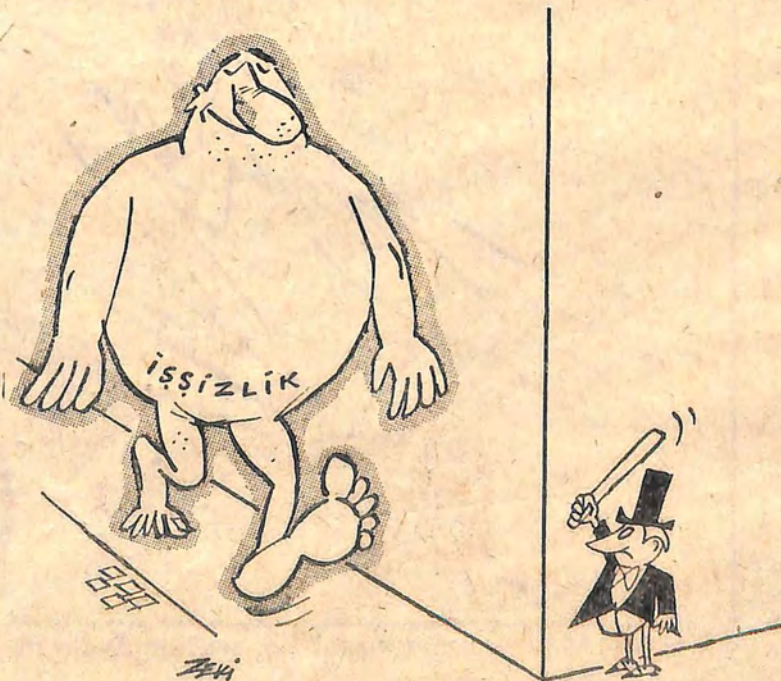
Hem annenin, hem kızın yüreğini, umutlu bir bekleme duygusu doldurmuştu. Duadan sonra geçen saatlerde, sanki kapının zili çalınacak ve sanki bekledikleri insan «İşte geldim...» deyiverecekti.

Bu inanılmaz gibi görünen gerçek, ertesi gün, gelip kapılarına dayandı.

Kadın, çalınan sokak kapısını açtığı vakit, karşısında, 30 yaşlarında, uzun boylu, iyi giyinli bir erkek buldu. Adamın, son derece sıkılgan bir hali vardı. Önüne bakarak konuşuyordu. Cemile'nin annesine:

— Sizden, çok özür dilerim hanımefendi, dedi. Bir yabancı olarak kapınızı çalıyorum. Belki bu ziyaretimi yadırgayacaksınız. Eğer izin verirsiniz, sizinle beş dakika hususi olarak konuşmak istiyorum. Çünkü Cenâbı Allah böyle istemiş.

Kadının yüreği hop etti. Yüzü bembeyaz oldu. Dizleri titremeye başladı. Ne söyleyeceğini bilemiyordu. Bir şaşkınlık geçirdikten sonra:

— Benimle mi görüşmek istiyorsunuz? dedi.

— Rahmiye hanım, siz değil misiniz?

— Evet.

— Cemile hanımın valdesi değil misiniz?

— Evet...

— Cemile hanım hakkında sizinle görüşmek istiyorum...

Kadın gene bir an durakladı. Sonra:

— Buyurun içeriye öyleyse, dedi.

Adam:

— Teşekkür ederim hanımefendi, diyerek girdi.

Rahmiye hanım, Tanrı misafirini alt kattaki misafir odasına buyur etti. Adam, kanapeye oturur oturmaz lâfa başladı:

— Şu Allahın işine akıl sır ermiyor, dedi. Hayra yormak lâzım her halde... Bendeniz Perşembepazarı'nda tornacılık yaparım. Bir annem vardı, Allah sizlere uzun ömürler versin, geçen sene vefat etti. Merkezefendi'de yatıyor. Babam, ben küçükken ölmüş. Anacıma karşı evlâtlık vazifemde, hamdolsun, bir kusur etmedim. Valdeyi kaybettikten sonra da, kendi yağıyla kavruldum. Dün gece, yemekten sonra eve gelmişim. Fazla çalıştığım için de yorgundum. Erken uyudum. Gece, bir rüya gördüm uykumda...

Kadın, dört göz, dört kulak dinliyordu:

— Hayırdır işallah, dedi.

— İşallah, diye devam etti adam. Rüyamda, yeşil hırkalar giymiş, nurani yüzü bir dede...

— Yeşil murattır derler...

— Evet... Dede kulağıma eğildi: «Evlâtlı... Dünyada, kendine lâıyk ve sad

Kızın yüzü sapsarı kesilmişti:
— Sahi mi?
— Eğer ki yalanım varsa, haham idrarı, iftarım olsun.
Kız telâşlıydı:
— Ne dedi, ne dedi?...
— Rüyasına evliyalara girmiş. Bizim evin adresini vermiş. Adam da gelip burayı bulmuş. Allahın izniyle, seni istiyor.

Cemile'nin aklı almıyordu söyle-nenleri:

— Ay deli olacağım vallahi, dedi. Yakışıklı adam mı bari?

— Civan, civan... Hem de çok rahatlı bir adama benziyor. İçkisi, tütünü yokmuş, kumarı yokmuş. «Ailem de ailem» diyor. Başka bir şey demiyor.

Cemile birdenbire annesinin boynuna sarıldı:

— Ah benim iyi anneciğim.

— Kız, bana ne sarılıyorsun? Sarılacaksan, asıl Helvacı Baba'ya sarıl.

— Ah Helvacı Baba'cıgım... Sen çok yaşa, e mi?

— Ayol, ölmüş mevtaya, yaşa denir mi? Allah razı olsun denir.

— Allah razı olsun demekle de bitmez ki bu iş... Ben, Helvacı Baba'ya gece gündüz dua edeceğim. Onu, bir gün olsun, kalbimden çıkarmıyacağım. Ne Yâsinler, ne fâtiha okuyacağım.

— Yarın sabah gelecek kocan... Onun için bu akşamdan, iki üç kova su biriktir de, sabahleyin kalkınca hamamını yaparsın, süsünü tamam edersin, kocanı beklersin.

Uzun lâfın kıyası, hazırlıklar yapıldı, ev temizlendi, damat adayına ikram edilecek vişne şerbeti için, sabahleyin çarşıdan buz satın alındı.

Dediği saatte Cemil geldi. Kız, onu pek beğendi. Konuşma boyunca süren gülmüşmeler, işveler, nazlardan sonra söz kesildi.

Cemil, nişanla nikâhın bir arada yapılmasını istiyordu. Rahmiye hanım da, nikâh-ı için aceleci davranıyordu.

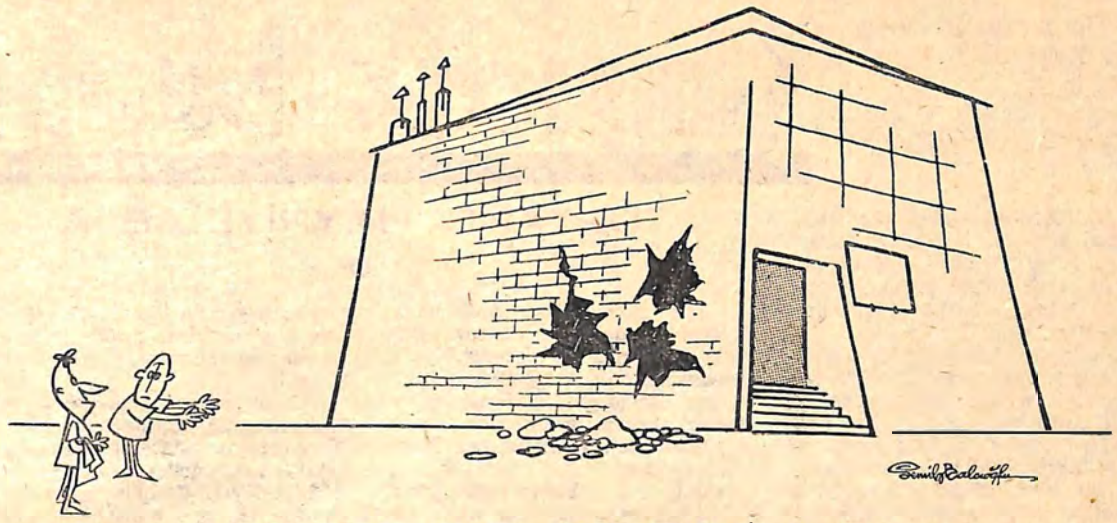
Cemil, sözlüştüğün evine, akşamları sık sık uğramaya başladı. Hatta bazı günler beraber sokağa çıkıyorlar, sinemaya gidiyorlar, çay bahçesinde çaylarını içiyorlardı.

Nikâh hazırlıklarının iyice ilerlediği sırada, bir gün Cemil, Cemile'ye bir derdini açtı:

— Bak, beni dinle hayatım, dedi. Ben, Allaha çok şükür, evin geçimini sağlayacak parayı rahatça kazanıyorum. Ama, evlendikten sonra, burada oturmak olmaz tabii... Fındıkzade'de, valdeden kalma küçük bir katımız var. Oraya taşınırız. Ev kirası, vere vere tükenir bir şey değil ki...

— Tabii nonoşum, oraya geçeriz...

— Rahmetli valde, Allah kimseye öylesini vermesin, ölmeden önce çok çekti. Nüzül inmişti sağ tarafına. Eh tabii, tek evlâdından başka, kim-sesi de yok. Ben de evlâtlık vazife-mi unuttuk değilim ya... Kendisini

— Bak, bak... Yine bir kaç torpilli girmiş!...

göstermedik hekim, hoca bırakmadım. Hastahanelerde ne fizik tedavileri yaptırmadık. Ne masajcılar tutmadık, ne iğneciler çağırmadık. Olmadı, olmadı, olmadı... Tam bir yıl çekti kadıncağz. Sonunda da hayata vedâ etti. Nur içinde yatsın, yaptığım masrafa vallahi acımıyorum. Helâl olsun. Gelgelelim, biraz borç bıraktı bana rahmetli... Dük-kânın kazancı ile başa çıkamadım hastalığa karşı... Fındıkzade'deki katı bankaya ipotek ettim. On bin lira almıştım o zamanlar. Tabii falzi ile on iki bini bulmuştur şimdi.

Ben diyorum ki, buraya kira vermektense, bizim evin ipotegini çözelim. Oraya yerleşelim.

Cemile tasdikledi onu:
— Tabii, dedi. En doğrusu da odur.

— İşte ben de onu söylüyorum. Eğer annemizde sekiz, dokuz bin lira kadar para varsa, evlâdının mürlüveti için, bize ödünç versin. Ben de üstüne üç beş kuruş ekleyip rehini kaldırıyorum. Geçeriz hep beraber oraya. Kendi evimizde pašalar gibi yaşarız. Valdeye de yavaş yavaş borcumuzu öderiz. Ne dersin Cemile?

— Bir defa annemle konuşayım, dedi Cemile... O kadar çıkar mı bilmem. Ama, madem bir yuva kuruyoruz, ben de bileziklerimi veririm, bu sıkıntıyı böylece atlattırız.

— Ben zaten yarın, kâğıtları as-tırıyorum hayatım. Ne olacaksa, bir an önce olsun da, biz de yuvamızı bilelim.

Ertesi gün genç kız, dört tane beşbirlik, altı tane Reşat altını ile altı tane bileziği, sevgilisine teslim etti. Cemil, kızın bu fedakârlığı karşısında çok duygulanmıştı:

— Akşam yemeği evde yiyelim, dedi. Ben gelirken soğuk bira alırım. Biraz öteberi alırım. Mutlu günleri-miz için, kadehlerimizi havaya kaldırıyoruz.

Cemile de sevinç içindeydi:

— İşallah, çok, çokook mesut olacağız... diyordu.

Adam, sevgilisini öperek evden ayrıldı. Cemile de, akşamı iple çekti. Rahmiye hanım, karnıyarıkla zeytinyağlı barbunya yapmış, bir de Kırkağaç kavunu almıştı.

Sofra hazırlandı. Ama, saat dokuz geçtiği halde, gelen giden yoktu. Saat 10 oldu, Cemil gene görünmedi. İlkın trafik tıkanıklığı diye düşündüler. Sonra trafik kazası diye tasalandılar. Saat 1'den sonra da «Belki çok önemli bir işi çıkmıştır» diye umutlandılar.

Rahmiye hanım:
— Şu telefonun gözü kör olsun, diyordu. Evimizde bir telefon olsa, adamcağz da ne derdi varsa, bildirirdi.

O gece, hem anne, hem de kız için, büyük meraklarla, üzüntülerle geçti. Ertesi gün, bu üzüntülerin yerini, belli belirsiz bir kuşku aldı.

Bu arada Rahmiye hanım, Cemile'yi omuzundan silkeleyerek:

— Kız, bana doğrusunu söyle, dedi. Aranızda bir şey oldu mu bu herifle?

— Annel!... Benim sözlüme «herif» deme lütfen...

— Peki, sözlün olsun. Aranızda bir şey oldu mu?

Cemile sustu. Başını önüne eğmiş-ti. Kadın üsteledi:

— Kız söylese... Ben senin ananım. Yabancı mıyım?

—
— Söyle hadi, utanma... Ona göre bir çaresini düşünelim... İnsanlık hali bu.

Kız, uzun süren bir tereddüden sonra, utana utana:

— Evet... diyebildi.

— Kız, ne zaman oldu?

—
— Söylese...

— Sen geçen gece Hafız hanımlara gittiğin vakit...

Rahmiye hanım durdu. Cemile'yi uzun uzun süzdükten sonra:

— Allah senin belânı versin işallah, dedi.

</

Simsicak-bumbuz

YALÇIN KAYA

TOPTANCI HAYRIYE ABLA

BACAKSIZ ile Galip, sâkin sâkin yürüyen İsveçlileri yardı-
rarak gazete bayii arıyorlardı.
Bacaksız pek kızgın görünüyordu.
Caddedeki bütün başları kendisine
çeviren bir sesle:

— Şerefsizim, imiklerim o karyı!
diye konuştu. Bu kadar Türk'ün iz-
zeti nefsiyle oynadı. Ulan, madem
kaçgöç dalgasındasın, ne işin var
Avrupa'da?... Öyle değil mi yahu?

Galip, karşı kaldırım göstererek
orada bir bayı bulunduğunu söyle-
di. Trafiğe kulak asmadan karşıya
geçtiler. Dört İsveç gazetesi aldılar.
Galip, hemen okumaya koyuldu. Ba-
caksız, tezgâhın arkasında duran
genç kıza Almanca sordu:

— Vifil kosta, lan?
Kaç para ödeyeceğini soruyordu.
Almanca bilmeyen tezgâhtar kız,
«Ne?» mânâsına:
— Va?... dedi.

— Vifil kosta dedik lan? dedi Ba-
caksız öfkeyle. Vifil kosta işte?
Kız yine anlamamıştı. Bacaksızın
sabrı tükendi. Bağırır:

— VİFİL KOSTA lan avradını per-
çinlediğimin?... VİFİL KOSTA, Vİ-
FİL?...
Gazeteye dalmış olan Galip, o sı-
rada aylarak imdada yetişti. Parayı
ödeyip yürüdüler. Deminkinin aksi-
ne, şimdi ağır ağır yürüyorlardı. Gal-
ip, gazeteleri okuyordu. Bacaksız,
onun yüzünden bir sevinç dalgasının
geçtiğini görerek:

— Ne yazıyor? dedi.
Arkadaşı:
— Bildiğin gibi değil! dedi. Hiç
değil!... Karyı göklere çıkarıyorlar.
Bir de isim takmışlar «Yaşayan Şa-
ir» diye.

— Başını açmıyor diye mi?... Hop-
palal!...
— Bak ne diyor gazete: «Başından
ağır şekilde yaralanmasın rağmen,
yarasının başka kimselerde mide bu-
lantısına sebep olmasını istemeyen
Türk kadını, başörtüsünün çıkarıl-
masına uzun müddet şiddetle karşı
koymuştur. Aynı hastahane görevli
bir Türk doktoru vasıtası ile, bu
ince ve asil davranışının hayatını
tehlikeye sokacağı kendisine ısrarla
söylenince, yaşlı kadın, yarıyı bir
kadın doktorun tedavi etmesi şartı
ile örtüsünün açılmasına razı olac-
ğını bildirmiştir. Kadınların en güç
anlarda bile erkek karşısına kötü
bir görünüşte çıkmasına muhalif ol-
an Bayan Hayriye Alınpak, böylece
dünya kadınlarına en büyük dersi
vermiş olmaktadır. Yapı işçisi Jö-
ke'nin elinden kurtulan tuğla, aslın-
da bayan Hayriye'nin değil, milyon-
larca ihmalkâr dışının başına inmiş-
tir.»

Bacaksız'ın ağzı bir karış açık kal-
mıştı. Haberin okunması bitince:
— Bu ne lan?... dedi. Kari ne ya-
pıyor, bu ne yazıyor? Ötekileri oku-
sana.

— Hepsini öyle yazıyor.
Birden işaret parmağını havada
sallayan Bacaksız:
— Bu, dedi, bizim doktorun işi!...
Anam, validem olsun ki, onun işi!...
Yürü; hastahaneye gidiyoruz. Dok-
torun elini öpeceğiz; yürü!
Galip, kadının resimlerine baki-
yordu. Birden, elini başına vurup:
— Tanıdım be! diye haykırdı. Tüh
ulan!... Bu kari şey be... Balikesirli
Hayriye. Toptancı Hayriye. Bütün
İstanbul tanır onu.
— Tüccar mı?
— Hee, kadın tüccarı!... Yürü!...
— Ne?... Şimdi tükürdüm ben o-
nun ağzına!

Çıtıptı bir hastabakıcı, ağzına ka-
dar çiçek dolu bir odayı göstererek:

— İşte burası, dedi. Ama bayan
Hayriye ile değil de doktor Şen-
can'la görüşmek istiyorsanız, yarın
geleceksiniz. Bugün izinli.

Sonra dönüp yoluna devam etti.
Galip, arkasından seslendi:
— Matmazel, yanlışlık var! Bura-
sı çiçek odası.

Hastabakıcı hiçbir yanlışlık olma-
dığını, bayan Hayriye'nin orada yat-
tığını söyledi.
Çiçek sepetlerinin arasından güc-
lükle geçerek karyolayı buldular.
Beyaz çarşafın içinde bir erik ku-
rusu yatıyordu.

Galip, örtümcege benzeyen gözleri-
ni tavana dikmiş olan yaşlı kadına:
— Hey eşek arısı, merhaba! dedi.
Bulmuşsun bir yığın çiçek, sağa so-
la baktığın yok!
Kadın, kollarını açtı ve:
— A evlâtlarım, a aslanlarım! di-
ye sevindi. Gelin, gelin, koklayım si-
zi biraz!... Aman, bizden olsun da
çamurdan olsun!

Başını sallaya sallaya ağlamaya
başladı. O sırada kapıda bir hasta-
bakıcı gözüktü. Pansuman için gel-
mişti. Hayriye, meşhur başörtüsü-
nün uçlarıyla gözyaşlarını silerek
delikanlılara azıcık dışarıya çıkma-
larını rica etti. Erkeklerin yanında
başını açamazdı... Evet, onca sar-
gıdan sonra bir de örtü!...
Çocuklar güldüler. Sonra çıkar gi-
bi yaptılar. Kapıyı çarpıp çiçeklerin
arasına gizlendiler.
Hayriye kadın, hastabakıcıya
Türkçe konuştu:
— Gel seni bir yoklayayım, yav-
rucuğum.

İsveçlinin bacaklarını, göğüslerini
eliyle inceledi. Hastabakıcı, ötesinin
berisinin açılmasını ince bir tebes-
sümle takip ediyordu. Yaşlı kadın,
yastığının altından çıkardığı kâğıt-
kalemle bir şeyler yazıp kıza gös-
terdi ve:
— İstanbul! dedi. Türk liral!...
Galip ile Bacaksız birbirlerine
baktılar. Meraklanmışlardı... Pansu-
man bitip hastabakıcı çıkınca, Top-

tancı'nın yanına döndüler. Tam me-
seleyi soracakları sırada dışarıdan
alkışlar ve «Hayriye, Hayriye» sesle-
ri geldi.

Üçü birden pencereye koşular.
Hastahane'nin dördüncü katında bu-
lunuyorlardı. Aşağısı, bayraklı, çi-
çekli kız öğrenciler ve her yaşta ka-
dınla doluydu. Galip'in teşvik etmesi
üzerine Hayriye bunlara el salladı.
Arkasından çocuklara döndü:

— Ayol, bunlar müslümanlığa pek
yakınlılar. Erkekleri başını açma-
dım diye bana dünyanın itibarını
yapıyorlar. Çiçekler, pastalar, hedi-
yeler... Şaşırdım kaldım vallahi! Aş-
kolsun!...

— Sen yine öyle san! dedi Bacak-
sız. Sana kalsaydı, bizim milleti ba-
tırmıştın.

Hayriye'nin pencereye çıkıp el sal-
laması, aşağıdaki topluluğu coştur-
muştu. Kız izcilerden biri, elindeki
boruyu öttürdü. Hayriye ona seslen-
di:

— Zorlama kendini çocuğum! Kıy-
ma vücudüne! Yazıktır.

Bir polis, kızın elindeki boruyu
çektir, aldı. Hastahane civarında bo-
ru çalmak olmazdı. Toptancı Hay-
riye, yanındaki delikanlılara:

— Galiba, dedi, bu memlekette
insanın kendi kendisini zorlaması
yasak! Başkası zorlayınca bir şey
yok.

O anda bir doktor gelmişti. İğne
yapacaktı. Hayriye hemen yatağa
doğru seğirtti. Kolalı, beyaz entari-
sini omuzlarına kadar çekerek dok-
torun iğnesini bekledi. Bacaksız iğ-
renerek:

fan fin fon ailesi

çizen: SEMİH BALCIOĞLU

SENATÖR FON'U DEMLİÇAY SÜZER GİBİ SÜZDÜ

SENATÖRÜN ÇOK ŞİDDETİ İSRARI KARŞISINDA KALAN KAFİLE KARAKOLDAN ÇIKTIĞI GİBİ SÖLÜĞÜ GİYASETTİN BEYİN VİL- LÂSINDA ALDI

İÇERİ GİRDİKLERİNDE BİR KİSMİ SİYASİ BİR KİSMİ BAŞIBOZUK KADINLI ERKEKLI SOSYETİK BİR KALABALIK KENDİLERİNİ ÇİLGİNLER GİBİ DANDAN SA, PASTAYA, VİSKİYE, HAVYARA VE BAKARAYA VERMİŞ VAZİYETTEY-DİLER

it Adası

ROMAN

MUZAFFER İZGÜ

— 30 —

Yine karanlık köşelerine çekildiler. Odaya girdiğim zaman Necmiye uyuyordu. Kısık lâmbanın ışığını biraz açarak yüzüne baktım. Karar vermiş insanların rahatlığı vardı bu yüzde... O mutsuzluklar, yerini uyunca bile belli olan tebessüme bırakmıştı. Bu yüz şu anda mâsumdu bile... Ama, gündüzlü olay aklıma gelince o mâsum yüz birdenbire değişerek bir kurt yüzü, bir canavar yüzü oluverdi. Dürttüm:

— Hı, dedi.
— Kalk, bir şey konuşacağım.
— Ne konuşacaksın sabahnan konuş.

— Yarın buradan gidiyoruz.
Doğrudu. Sarı saçları, yuvarlak omuz başlarına dökülüyordu. Bacağının üzerindeki sivrisineği bir tokatla ezdikten sonra:

— Nereye? diye sordu.
— Köye...
— Hangi köye?
— Bilmiyorum...
— Daha gideceği yeri bilmiyor, bir de beni gece yarısı uyandırıp, yarın gideceğiz diyor. Sen ne yaptığını bilmiyon Mehdi. Buraya gelmeden beri bilmiyon. Bilmiyecen de hiçbir zaman. Ben anladım seni... E-yice anladım. Beni gene arkana da-kıp dağ bayır dolaştırıracan. Yok Mehdi, ben köye möye getmiyom. Burada galak.

— Son sözün bu mu?
— He...
— Demek gitmiyeceksin ha!...
— Getmiyecem...

Oracığa çıktım. Her şey yıkılmıştı. İçimden ağlamak geldi. Kalkıp, bu kadını tokatlamak, dövmek geldi. Ama o gücü bulamadım kendimde... Hattâ ağlamak bile...

Anamın sözü çınladı kulaklarımda:

«Alma orospunun kızını, sürer gider izini».

Ya orospunun kendini alırsan?
Dışarı çıktım. Hemen burnumun

dibinde uyuyan hamala baktım. Ne mes'ut, ne rahat uyuyordu... Dünya onundu sanki, sahibiydi şu dünyanın...

Sonra gözlerimi Gülistan'ın odasına diktim:

— Namussuz kadın, hep sen a-yarttın benim karımı, benim Necmiye'mi. Hep senin başının altından çıktı bunlar...

Bilinçsiz olarak o kapıya doğru yürümeye başladım. Biliyordum, bu avluda hiçbir kapı arkasından kilitlenmezdi. Yavaşça kapıyı açıp içeri girdim.

Sarmış lâmbanın ışığında ilk gözüme çarpan şey, Gülistan'ın kocasının köşede, ağız açık uyuyuydu. Öyle rahat uyuyordu ki, sanki Gülistan'ın boynuzlu kocası değildi de, dışardaki bekâr hamallardan biriydi. İki yaşındaki çocuğu hemen adamın yanı başında uyuyordu. Onların yanında da iki kız çocuğu, bacaklarını birbirlerinin üzerine atmışlar, sıcak ve sinekten çıplak karınlarını kaşıymaktaydılar... Kapının yanında da Gülistan uyuyordu. Üzerinde geceliği yoktu. Bacağının birini karnına doğru çekmiş, bir elini de başının altına koymuştu. Vücudu Necmiye'ninki kadar değilse bile, güzeldi...

Beş dakika kadar öylece durdum. Niye gelmiştim buraya? Bu kadını dövmeğe mi, öldürmeğe mi? Ne suç vardı bu kadının? Suç Necmiye'nindi. Namuslu bir kadın olsa gitmezdi bekâr bir adamın odasına... Namus ha!... Necmiye'de namus ha!... Mâzi, Necmiye'nin mâzisi...

Ama söylemeliydim bu kadına... Benim karımı rahat bırakmalıydı... İş bulacaktım, çalışacaktım... Öyle demeliydim. Necmiye'nin köydeki hayatını da anlatmalıydım Gülistan'a... «Zaten yeni bırakmıştı o yolu, yéniden başlasın, bana da yavaş olur, ona da» demeliydim.

Korkarak yaklaştım yanına... Omuzundan dürttüm. Karnına çekmiş ol-

duğu bacağını serbest bıraktı, derin bir soluk aldı. Tekrar dürttüm. Gözlerini açar açmaz önce bir sıçradı, sonra yanındaki eski çarşafı örtünmeğe çalıştı:

— Niye geldin? dedi.
— Seni görecektim.

Kocasını uyanmasın diye fısıltıyla söylemiştim bunu.

— Hızlı konuş, sağırdır, dedi. Beni niye görecektin?

Söyleyeceklerimin hepsi uçtu gitti kafamdan. Gülistan sordu:

— Sen niye gözetliyon her gece benim Yılığın odasına gettiğimi?
— Tesadüfen gördüm.

Güldü:
— Yoğsam gözün mü var bende?

Böyle bir soruyla karşılaşacağımı hiç düşünmemiştim. Seslenmedim.

— Hır, söylesene, gözün mü var bende?

— Benim karımda gözüm var...

— Ölese avradıyın yanına get!...

— Gülistan, bak...

— Hıı?

— Ne diyon be?

— Benim karımı rahat bırak!...

— Ulan erkek miyim ben be, senin karını rahat bırakıyım?...

— Çamaşıra gitmiş bugün o.

— He!...

— İş sen bulmuşun.

— He!...

— Bir daha gitmesin.

— Giderse n'olurmuş?

— Bekâr...

— Bekârsa n'olurmuş?

Gözlerimi gözüne diktim.

— Bunların hepsi lâf, dedi. Sen benim yanına geldin... Gel, gel, gir şöyle!...

Geri çekildim.

— Gel ulan işde!... Hem canın istiyor, hem de poz yapıyon. Hadi hadi gel, avrat gibi naz etme. Biz adamın gözünden anlarık oğlum...

Kocasına baktım.

— Top sıksan duymaz, dedi. Gün çıkmadan da gözünü açmaz.

Hey Allahım!... Ben ne için gelmişim, ne oldu?

Saathane dördü vururken, Gülistan'ın kolunda, gözlerim açık, tavanın yer yer yolunmuş çamurlarına bakıyordum.

— Deli, dedi Gülistan. Ulan bulmuşun öyle löküs gibi avradı, bi de yok şu, yok bu diyon. O elinden bi kaçıp giderse, bi daha dutaman. Guş olur uçar anladın mı, guş olur uçar... Bak şurada uyuyan gocama bak. Bilmiyor mu benim n'aptığımı? Kulağı duymuyor, oturduğu yerden kırk saatta kalkmıyor ama, ne yaptığımı, ne ettiğimi biliyor. Şimdi, gözlerini açıp seni burada görse, dinime Allahıma geri gapar gözlerini. Neden gapar? O zaman hem rahatı geçer, hem de böyle elindeki belbir belbir avrat... Aklını başına al Meh

Milletler Gülüyor

Dalgınlık

Bir turist kasaba otellerinden birine girmişti. Yemekten sonra hemen odasına çıktı. Lambayı söndürüp yatağa girdi. Ama az sonra, oda kapısı açılarak kısa bir gecelik giymiş olan sarışın bir kadın içeri girdi... Lambayı yakmaya lüzum görmeden adamın yattığı karyolaya uzandı.

Gökten düşen bu hediye, adamı çok memnun etti. Ancak sabah olup ortalık aydınlanınca:

— «Aman Yârabbi!... Yanlış odaya girmişim!» diye sarışın kadının çığlığı bastı.

Erkek alaylı bir sesle:

— Ve beni de kocanız zannet, tiniz değil mi? diye sordu.

— Oh, hayır, dedi kadın, dalgınlığım ama o kadar değil. Kocamın bir hafta evvel öldüğünü çok iyi hatırlıyorum!

Hikâyeler

Gazinoda, içkisini içen bir mösyö kendisinden az ilerde oturan bir mösyöye gözü ilişti. Adamın çok garip bir hali vardı. Ara sıra gülüyor, bazen de elini kaldırarak gülmesini kesiyordu. Nihayet dayanamıyarak yanına yaklaştı ve:

— Pardon mösyö, dedi, saygısızlığımı bağışlayın... Ama merak ettim, sizi böyle güldüren şey nedir?

Adam nazık bir şekilde cevap verdi:

— Çok basit... Kendi kendime hikâyeler anlatıyordum.

— Peki ama, bazen neden elinizi kaldırıyordunuz?...

— Bildiğim hikâyeler aklıma geldiği zaman!

— Bizim patronu nasıl buldun?

— Her milyoner gibi çok sevimli!..

Yanlış

Yaşlı bir rahip emekliye ayrılıyordu. Onun yerine yeni gelen genç rahip de ilk vaızını verecekti. Heyecanlıydı. Yaşlı rahipten kilisede biraz daha kalmasını ve kendisini dinlemesini rica etti.

Ricayı kabul eden yaşlı rahip:

— «İlk vaız daima böyledir.» diye genç rahibe cesaret verdi. Bakın, şu dolapta bir şişe Calvados var. Bir bardak içerseniz kuvvet bulursunuz.

Genç rahip itaat etti. Bir bardak içti. Sonra iki, üç... Dördüncü bardağı içtiği zaman artık hiç çekingenliği kalmamıştı.

Vaız zamanı gelince büyük bir ciddiyetle vaızını verdi. Sonra yaşlı rahibe yaklaşıp:

— Pek fena değildi değil mi? diye sordu.

Yaşlı rahip iyimserlikle:

— Evet, pek fena sayılmazdı!... dedi. Bununla beraber üç küçük yanlış yaptınız ki onları size söylemem lâzım:

Birincisi, İsa kurşuna dizilerek öldürülmedi.

İkincisi, yeniden hayata geliş Kayalık Dağlar üzerinde değildir.

Üçüncüsü, bir dua bittiği zaman (Tchao) değil, (Amen) denir.

Hasıslık

İki İskoçyalı Glasgow'un bir caddesinde konuşuyorlardı:

— Biliyor musun Mac Culow sokakta bir kutu nasır ilacı bulmuş.

— Sonra ne yapmış?

— Derhal koşarak çok küçük bir ayakkabı satın almış!

Faydalı evlât

Bir gün mankafa Poldi arkadaşına:

— Bu üç aylık İngiliz çocuğunu evlât edinmek istiyorum, dedi.

Arkadaşı:

— Bu küçük çocuğu ne yapacaksın? diye sordu.

Poldi:

— Konuşmaya başlayınca ben de İngilizce öğreneceğim.

— Benim söylediklerimi tekrardan ne zaman vaz geçeceksin?

Obur yazar

Meşhur Fransız romancısı Balzac çok oburdu. Bir gün arkadaşlarından biri onu lokantada, önünde iri bir tavuk olduğu halde gördü:

— Bunu her halde yalnız yemiyeceksiniz, değil mi üstat?

Diye sordu.

Aldığı cevap şu oldu:

— Tabii ki hayır, bezelyeleri bekliyeceğim dostum!...

Kılıbık

İki evli arkadaş geç vakit eve dönüyorlardı. Biri sordu:

— Böyle gece eve geç gidince karına ne diyeceğini hiç düşünmez misin?

— Düşünmem. Karım şimdi ya uyuyordur, ya uyanıktır. Uyuyorsa mesele yok... Uyanıksa onun bana ne diyeceğini düşünürüm.

— Bu yatım...

Bu otomobilim...

Bu da karım!..

Elmalar

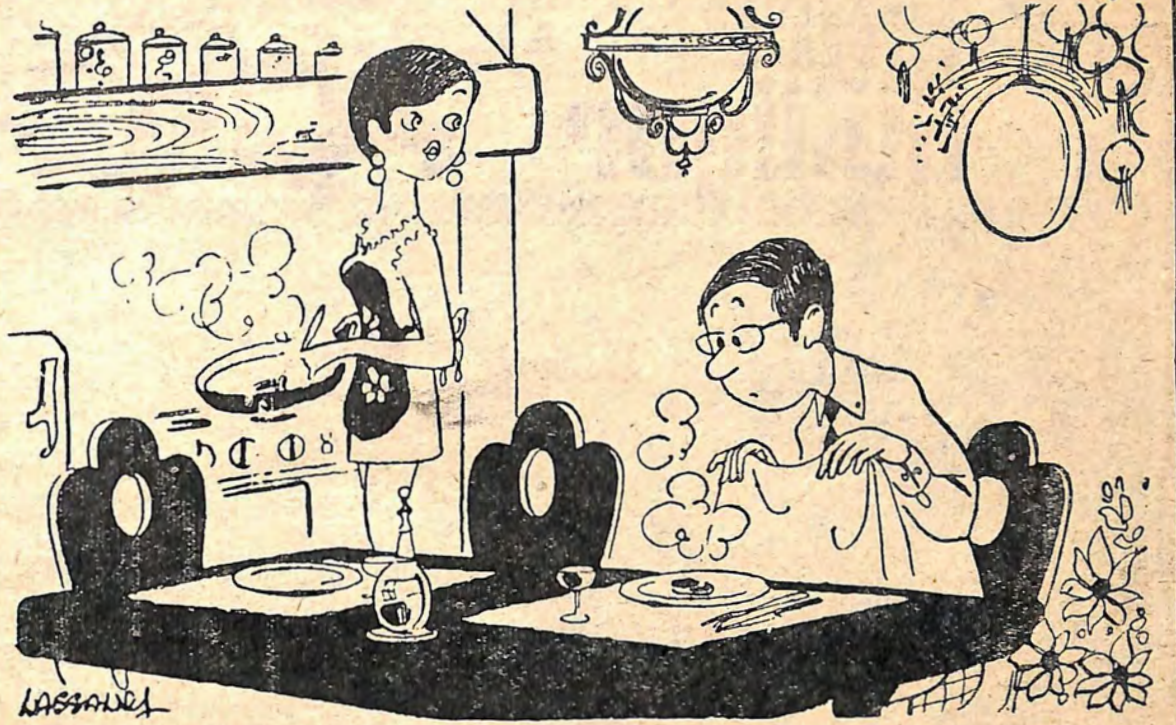
Anne, oğluna so-

rar:

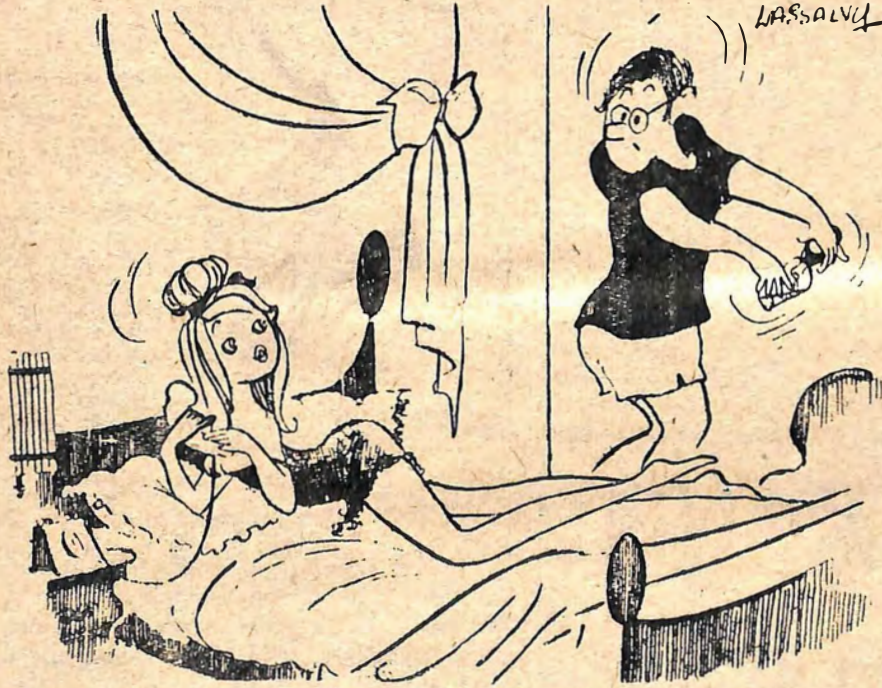
— Akşamleyin büfeye iki elma koymuşum. Şimdiyse orada bir tane var, söyle bakalım Jak, nasıl oldu da orada bir tane elma kaldı?

— Çok karanlık olduğu için onu görmemişim anneciğim!

DÜNYA KARİKATÜRLERİ

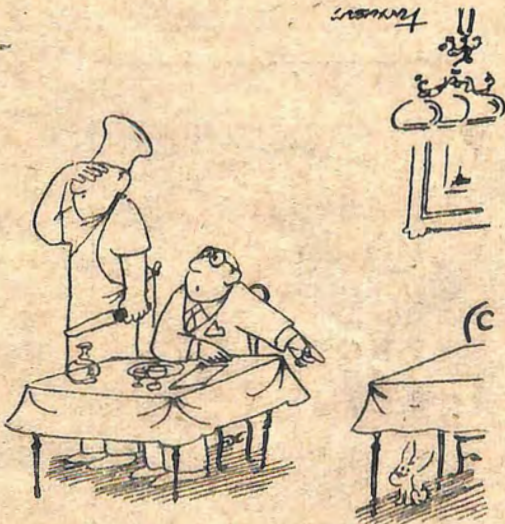
— MİNİ BİFTEĞE KIZIYORSUN AMMA, MİNİ ETEĞE SES ÇIKARDIĞIN YOK

— ÖNEMLİ BİR ŞEY DEĞİL, KARINLA SENİN HAKKINDA KONUŞUYORUZ...

— BULAĞI ÇIPLAK YIKAMASI HEM ONU DAHA SERİN TUTUYOR, HEMDE SİZLERİN İŞTANINIZI AÇIYOR...

YAZISIZ.

— ASKERLİĞİNİZİ YAPMADAN KIZIMI SİZE VERMEM...

Vah vah...keşke **UNIROYAL*** alsaydı!

Sağlam ve rahat lâstikler üzerinde yol alırken her şoför arkadaş sık sık böyle lâstiği patlamış vasıtalarla rasgelir. Evvelâ vah vah, der geçer... Sonra gözü, tekrar tekrar, vasıtasındaki aynadan bu manzaraya takılır... Vaktiyle patlayan lâstiklerden o da çekmiştir... Lâstik patlamasının ne dertli bir iş olduğunu bilir... İşlerinin erbabı olanlar bu duruma düşmemek için şimdi bir tek lâstik seçiyor: **UNIROYAL!** Evet... **UNIROYAL!** Terkibinde harika birleştirici CVC bulunan lâstik... Sadece naylon iplik kullanılarak imal edilen lâstik... Isınmaya

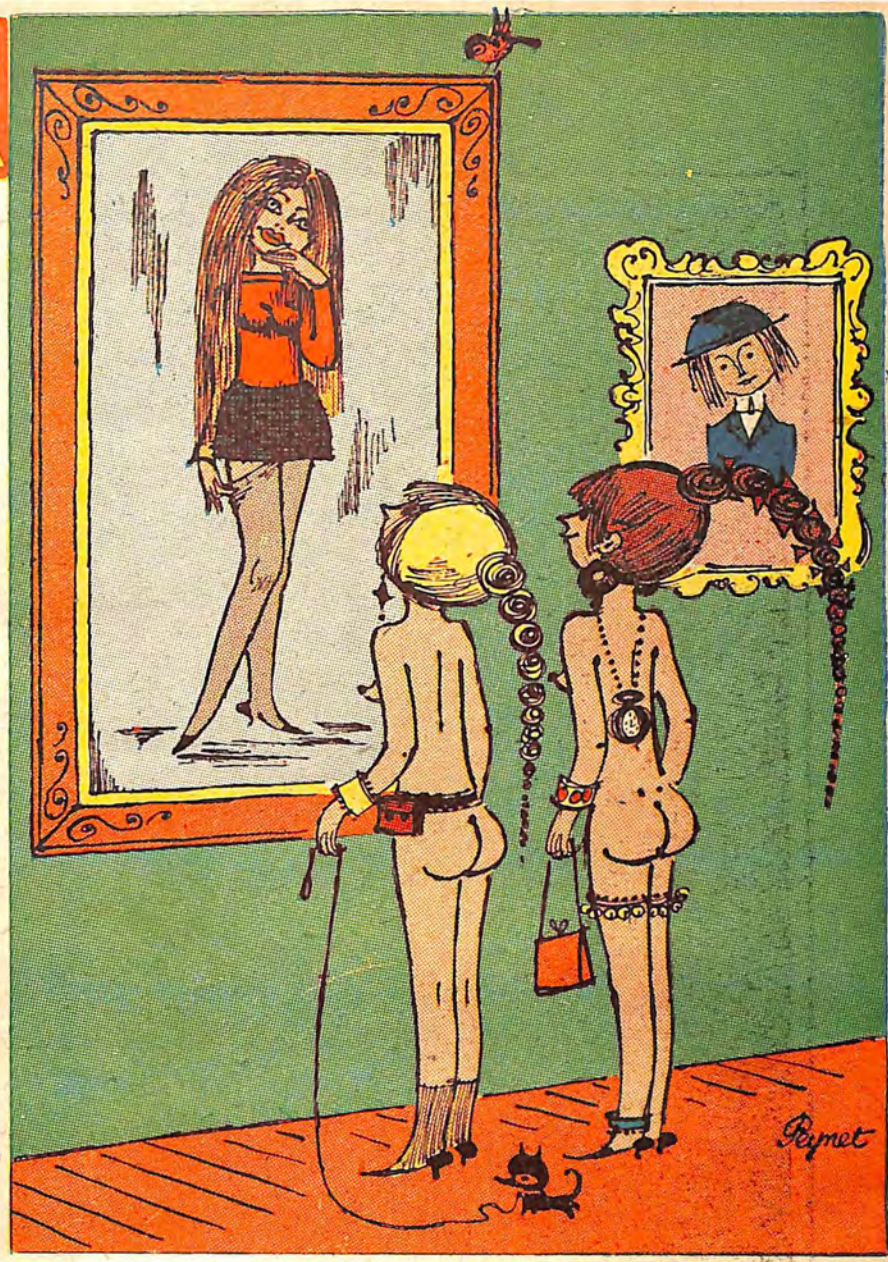
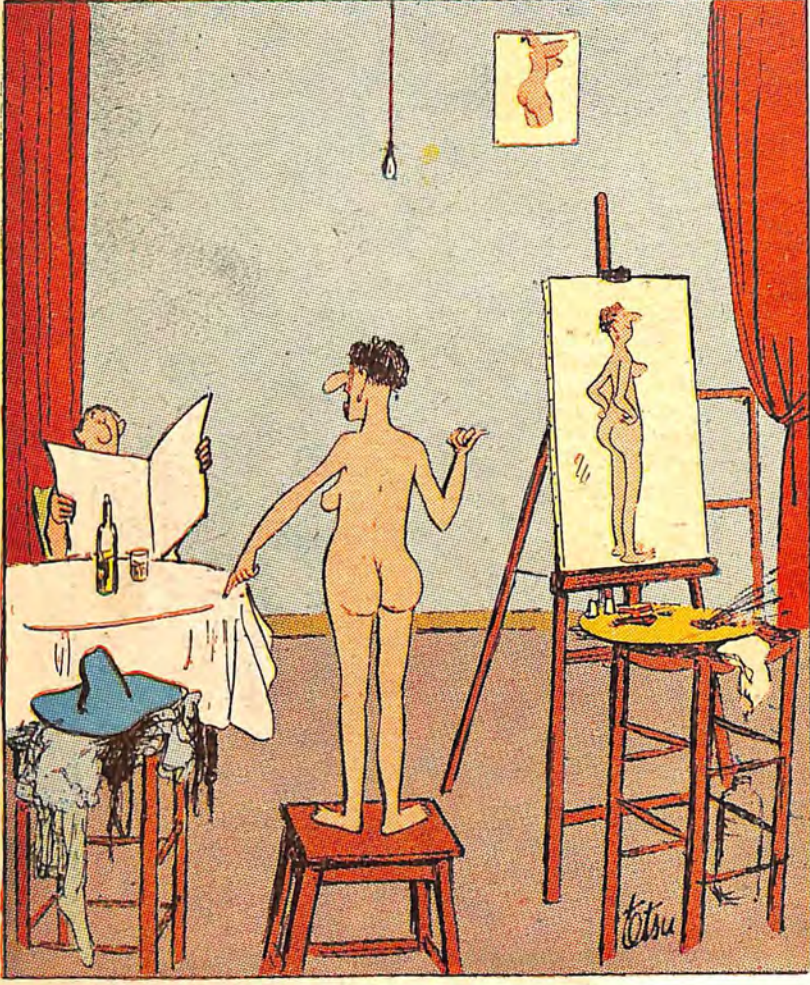
en mukavim lâstik... Üstün fren emniyeti sağlayan lâstik... Defalarca sırt geçirilebilen lâstik... Siz de vasitanızı **UNIROYAL** lâstikleri ile donatarak lâstikten yana rahat ediniz.

Yaman şoförün lâstiği

* **UNIROYAL** meşhur U. S. **ROYAL** lâstiklerinin yeni ismidir.

Akkaba

— HAYDİ ÇİZECEKSEN ÇİZ ... YOKSA ŞAPKAMI
ALIR GİDERİM ...

— İŞTE BU DA , MİNİ ETEK GİYEN BÜYÜK ANNEM ...

— AAA ! BAK , BABAN BOŞ BİR YER BULMUŞ NİHAİYET !..

— BU İSSİZ ADA İNSANI DERİİN
DÜŞÜNCELERE SEVKEDİYOR !..